Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 13 (1048) ГОД XXI 28 САКАВІКА 1976 г. ЦАНА 60 гр.

Пуцяводныя думкі

Не сорамна і не шкодна не ведаць. Усяго ведаць ніхто не можа, а сорамна і шкодна прытварацца, што ведаеш, чаго не ведаеш.

Леў Талстой

Раскоша цела заключаецца ў здароўі, раскоша розуму — у ведах.

Фалес

Недастаткова авалодаць прамудрасцю, трэба таксама ўмець карыстацца ёю.

Цыцэрон

Дзейнасць — адзіны шлях да ведаў.

Б. Шоу

Была зіма.
Зімы няма.
А на душы —
старэчай тугі ледзяшы.
Маленькі раўчук —
дзіця сонца і снегу,
авалодваючы азбукай бегу,
на асфальце
пявуча
рукой свавольнай
першыя літары
піша,
як вучань
на дошцы школьнай...
Жэўжык,
які ў сумётах нямеў,
якога не чулі ўчора,
бач ты, як зашумеў:
падавай яму мора!
У рыжаватай імжы
струны наладжваюць капяжы.
Кроплі,
пакінуўшы родны карніз
і не хаваючы свой адчай,
ляцяць галовамі ўніз —
у ручай,
які, пасвавоціўшы трошку, —
годзе шумець дармова! —
на роўную выбег дарожку —
да мора.
І вось ужо ў ім,
як у басейне сваім,
купаецца сонца,
купаецца воблака,
купаецца вышыня.
Лёгка плёхкае цішыня.
Мару аб моры, ручай, калышы,
Хай спраўдзяцца ўсе
спадзяванні твае.
Старая туга, што асела ў душы,
Растае.

Пятрусь Макаль

Фота Я. Цялушэцкага.

КУЛЬТУРА РАБОЧЫХ, КУЛЬТУРА ДЛЯ РАБОЧЫХ

При новым адміністрацыйным падзеле краіны Гайнаўка з'яўляецца пасля Беластока самым буйным рабочым горадам Беластоцкага ваяводства.

І таму ваяводскія прафсаюзныя ўлады выбралі гэты горад, каб абмеркаваць шматлікія мерапрыемствы, якія з'яўляюцца састаўнымі часткамі **„Агляду культурнай актыўнасці працоўных“**.

Гаворачы болей зразумела, праблема ёсць такая: рабочыя ля сваіх станкоў кожны дзень даюць краіне вельмі патрэбныя вырабы, тавары, абсталяванне. І гэта іх асноўная роля, за гэта бяруць яны зарплату.

Не адзіным аднак хлебам корміцца рабочы. Духоўная страва яму таксама вельмі патрэбная. Які ж удзел рабочага класа Гайнаўкі ў культурнай актыўнасці свайго асяроддзя? У якой ступені ўдзельнічае ён у стварэнні культурных вартасцей?

Гайнаўскае рабочае асяроддзе вельмі своеасаблівае. У першых гадах існавання Гайнаўка прыцягвала да сябе беспрацоўных з усіх куткоў Польшчы надзеяй на добры і пастаянны заробак. Пасля вайны і па сённяшні дзень гайнаўскія прамысловыя прадпрыемствы і шматлікія ўстановы, як насосы, безупынку высасваюць з навакольных вёсак сотні працавітых сялян. На гарадскім бруку ўсё гэта перамешваецца і ў выніку ствараецца штосьці своеасаблівае, што ў культурным сэнсе не мае выразнага характару, бо гайнаўскаму рабочаму асяроддзю не хапае абжытых і даўно засвоеных культурных традыцый.

І таму з вялікай прыхільнасцю трэба прывітаць намаганні партыйных, маладзёжных і прафсаюзных арганізацый гайнаўскіх прамысловых прадпрыем-

(Працяг на стар. 4)

VIII З'ЕЗД БГКТ — БАНК ДУМАК

БГКТ і ГМІНА

Ліквідацыя паветаў і ўсіх павятовых устаноў, утварэнне гмін з шырокімі правамі ўдасканаліла дзейнасць дзяржаўнай адміністрацыі, дзейнасць партыйных і шматлікіх грамадскіх арганізацый, наблізіла ўладу да вёскі.

У сувязі з гэтымі агульнадзяржаўнымі адміністрацыйнымі зменамі наступяць змены ў арганізацыйнай структуры БГКТ. Аддзелы БГКТ, якія ў асноўным былі павятовымі праўленнямі, не будуць існаваць. Галоўнае праўленне будзе кантактавацца беспасрэдна з гурткамі. Гэты беспасрэдны кантакт будзе настолькі лепшы ад ранейшага, наколькі ГП БГКТ зможа абслужыць усе гурткі. Іх многа, і таму, бадай, прыдзецца абавязаць усіх членаў ГП (іх больш 40 чалавек), каб яны не менш як раз у тры месяцы бывалі ў нейкім гуртку і дапамагалі яму вырашаць тыя ці іншыя справы, звязаныя са статутовай працай, а таксама дапамагалі яму наладзіць кантакт з гмінай, якая можа аказаць маральную, а калі трэба, дык арганізацыйную і фінансавую дапамогу падчас арганізавання некаторых мерапрыемстваў.

Многія гурткі БГКТ маюць вопыт і традыцыю ў арганізаванні мастацкай самадзейнасці. А як вядома, кожная гміна імкнецца да таго, каб культурная дзейнасць развівалася ва ўсіх вёсках, асабліва ў тых, дзе цэнтрамі культуры з'яўляюцца клубы селяніна, клубы „Руху“, а таксама школьныя памяшканні. Нашым актывістам, якія знаходзяцца ў кожнай гміне, неабходна дабіцца таго, каб гміна на чале са сваім начальнікам цікавілася дзейнасцю гурткоў, каб разумела іх працу, каб яны як адно са звенняў Фронту адзінства народу, захоўваючы сваю мову, маглі выхоўваць людзей на добрых патрыётаў Народнай Польшчы.

Такое супрацоўніцтва ўжо нарадзілася ў гміне Нараўка. Там ужо здаўна гурткі БГКТ супольна з мясцовымі гміннымі ўладамі наладжваюць шмат цікавых мерапрыемстваў. Добрае супрацоўніцтва з гмінай, з сельскагаспадарчай службай, з гміннай спулдзельняй сельскагаспадарчых гурткоў і з ГС-амі можа мець мабілізуючы ўплыў на больш эфектыўнае развіццё сельскагаспадарчай вытворчасці членаў БГКТ. Культурная дзейнасць БГКТ спрыяе лепшай працы людзей ва ўсіх дзялянках. Добрая вечарына, добрая аўтарская сустрэча, вечар песні, вечар успамінаў ветэранаў рабочага руху, вайны ці змагароў за станаўленне народнай улады, выступленне харавога або драматычнага калектыву на нейкай урачыстасці — усё гэта мае выхаваўчы ўплыў на асяроддзе. Гэтыя мерапрыемствы людзям патрэбны, і таму супольна з гміннымі ўладамі і арганізацыямі можна рабіць вялікую справу. БГКТ-оўскія гурткі пры высокай інспіратарскай рабоце Галоўнага праўлення могуць быць патрэбнымі гміне, могуць добра развіваць культурна-асветную працу.

Цесны кантакт ГП з гмінай і вясковымі гурткамі БГКТ будзе дапамагаць вырашаць на месцы ўсе хвалюючыя справы статутовай дзейнасці.

Паколькі ў нашай беларускай арганізацыі нацыянальная форма праяўляецца пераважна ў роднай мове, пажаданым было б, каб апрача мерапрыемстваў, якія дагэтуль арганізоўваюць нашыя гурткі, арганізоўваліся вечарыны ці ўрачыстасці, прысвечаныя „Ніве“. Трэба, каб свята „Нівы“ знаходзілася ў праграмах культурнай дзейнасці гурткоў БГКТ. Традыцыйнымі ў БГКТ з'яўляюцца народныя фэстыны. Варта пашырыць іх на ўсе гміны, у якіх дзейнічаюць нашы гурткі БГКТ. А ў некаторых мясцовасцях іх нават шмат. Напрыклад, у гміне Нарва існуе іх 17. У гэтых гуртках ёсць самаахвярныя дзеячы, якім пад сілу было б справіцца з гэтым выхаваўчым і папулярным народным мерапрыемствам.

Усё залежыць ад нас, ад членаў БГКТ. Наша дзяржава стварае ўсе магчымасці, каб беларусы, калі яны хочуць, развівалі сваю мастацкую самадзейнасць, вывучалі сваю мову, прысвойвалі асноўныя элементы нацыянальнай культуры, шанавалі сваю культуру, сваю арганізацыю і свой часопіс „Ніву“. Якія будуць нашы адносіны да ўсяго гэтага — такія будуць нашы гурткі, такая наша арганізацыя.

Міхась Хмялеўскі

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „НІВЕ“

„Чалавек з легенды“!

УЖО ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ ПАЧНЕМ ДРУКАВАЦЬ „ЧАЛАВЕКА З ЛЕГЕНДЫ“. З ГЭТАЙ ДАКУМЕНТАЛЬНАЙ АПОВЕСЦІ ВЫ ДАВЕДАЕЦЕСЯ, ХТО БЫЎ АТАМАН МУХА-МІХАЛЬСКІ І ШМАТ ХВАЛЮЮЧЫХ ГІСТОРЫЙ З ЖЫЦЦЯ І ПОДЗВІГАЎ СЛАВУТАГА БЕЛАРУСКАГА ПАРТЫЗАНА.

БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ-76

Лаўрэат першай узнагароды ў катэгорыі сучаснай песні саліст Аляксандр Раманюк з Дубяжына.

Фота Я. Цялушэцкага.

Паспяхова праходзіць справаздачна-выбарная кампанія ў гуртках БГКТ. Нядаўна адбыліся сходы ў гміне Нараўка.

У Семяноўцы члены БГКТ абмеркавалі справаздачу і далейшыя напрамкі працы. У склад новага праўлення выбраны: Юрка Кіслы — старшыня, Валянціна Карпюк — сакратар, Аляксандр Шыманюк — скарбнік, Юрка Шыманюк і Уладзімір Аліферук — члены. Дэлегатам на VIII з'езд БГКТ выбраны Юрка Кіслы.

■ На справаздачна-выбарным сходзе ў Луцэ ў склад новага праўлення ўвайшлі: Іван Ціванюк — старшыня, Кацярына Скепка — сакратар, Тамара Ціванюк — скарбнік, Аліна Лукша і Юльян Васільчук — члены. На з'езд БГКТ паедзе Янка Ціванюк.

■ У Ляшуках пасля абмяркоўкі справаздачнага даклада і плана працы адбыліся выбары. І так, Іван Харкевіч — старшыня гуртка, Тамара Барташэвіч — намеснік старшыні, Віктар Кунцэвіч — сакратар, Міраслава Грыка — скарбнік, Алімпія Самоцік і Вячаслаў Рубчэўскі — члены праўлення. Прадстаўляць гурток на з'ездзе БГКТ будзе Іван Харкевіч.

■ Цікава прайшоў справаздачна-выбарны сход у Старым Ляўкове. Прысутныя выpашалі пытанні, як палепшыць працу гуртка. Пасля прыняцця плана працы да канца бягучага года БГКТ-оўцы прыступілі да выбараў новага праўлення. Складаецца яно з наступных асоб: Вера Марчук — старшыня, Ніна Пташынская — сакратар, Алімпія Барташук — скарбнік і члены: Міхась Сухадола, Юрка Барташук, Міхась Карпюк і Пётр Бірыцкі. Дэлегат на з'езд — Вера Марчук.

■ Гурток БГКТ у Скупаве цесна супрацоўнічае з гуртком вясковых гаспадынь і разам з ім арганізоўвае шмат мерапрыемстваў. Удзельнікі сходу пастанавілі ўмацоўваць гэтае супрацоўніцтва і пашырыць яго на іншыя грамадскія арганізацыі. Прысутныя і надалей старшынёю выбралі Язэпа Навіцкага, сакратаром — Яўгенію Гарустовіч, скарбнікам — Дануту Кісялеўскую і членамі праўлення — Галіну Такарук і Рыгора Гарустовіча. Ад імя гуртка ўдзел у з'ездзе БГКТ возьме Язэп Навіцкі.

■ Гурток БГКТ у Альхоўцы нядаўна ўзначаліў Юрка Скепка. Сакратар — Тамара Раманюк, скарбнік — Валянціна Галабурда, член — Янка Скепка, а дэлегат на з'езд БГКТ — Сяргей Раманюк.

ХРОНІКА

■ Справаздачна-выбарныя сходы адбыліся таксама ў Масеве і Тарнопалі. У Масеве праўленне складаецца з наступных асоб: М. Матысюк — старшыня, Кастусь Клім — сакратар і В. Вярбіцкі — скарбнік.

У Тарнопалі: Уладзімір Гайдук — старшыня, Яўген Федарук — сакратар, Люцына Садоўская — скарбнік, Анна Харкевіч і Галіна Засім — члены.

■ У Гайнаўскай гміне таксама актывісты гайнаўскага аддзела абслужылі справаздачна-выбарныя сходы гурткоў БГКТ, на якіх былі выбраны новыя праўленні. Праўленне гуртка ў Новым Корніне складаецца з дзевяці асоб: Міхась Гацута — старшыня, Міхась Раманюк — сакратар, Пётр Мартынюк — скарбнік і члены: Ніна Сахарчук, Анна Гацута, Люба Гацута, Янка Раманюк, Анатоль Баўтручук і Павел Данілоўскі. Дэлегатам на VIII з'езд БГКТ выбраны Міхась Гацута.

■ На справаздачна-выбарным сходзе гурток БГКТ у Старым Беразове падсумаваў сваю дзейнасць і зацвердзіў план працы. У новае праўленне выбраны: Андрэй Трашчотка — старшыня, Уладзімір Аўласюк — сакратар, Мікалай Дзікевіч — скарбнік, Янка Петручук і Янка Білеўскі — члены.

■ У Дубінах гурток БГКТ узначаліла настаўніца Ольга Гарустовіч, якая таксама выбрана дэлегатам на з'езд БГКТ. Функцыю сакратара выконвае Надзея Гаган, функцыю скарбніка — Мікалай Шадуя і функцыю члена праўлення гуртка — Рыгор Ярмоц.

■ У Горным у Гайнаўцы гурток БГКТ пастанавіў шырэй весці клубную працу, звяртаючы асаблівую ўвагу на статутовую дзейнасць. Нававыбранае праўленне складаецца з наступных асоб: Уладзімір Суліма — старшыня і дэлегат на з'езд, М. Мароз — сакратар, К. Саўчук — скарбнік і члены: К. Вілюк і Л. Куптэль.

■ У Арэшкаве ў склад праўлення ўвайшлі: Ніна Аверчук — старшыня (яна таксама дэлегат на з'езд БГКТ), Валянціна Мінчук — сакратар і Надзея Грушэўская — скарбнік.

■ У гміне Нурэц у апошнім часе справаздачна-выбарныя сходы адбыліся ў Вілінаве, Вульцы Нурэцкай і вёсцы Нурэц.

У Вілінаве цяпер старшыня гуртка — Лідзія Мікалаюк, (яна таксама дэлегат на з'езд БГКТ), сакратар — Лявон Панасюк, скарбнік — Яраслаў Каспэрук.

У Вульцы Нурэцкай — старшыня і дэлегат на з'езд БГКТ Пётр Зубрыцкі, сакратар — Мікалай Кусачук, скарбнік — Кастусь Алямпеюк.

У вёсцы Нурэц: старшыня гуртка Віктар Бартнічук, сакратар — Яўген Бартнічук і скарбнік — Дзіна Самойлюк. (мх)

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

ДРАМА ВАСІЛЯ БЫКАВА НА СЦЭНЕ

Як правіла, уражанні са спектакля пішуць на аснове яго прэм'еры. Мне ж давялося быць на пастаноўцы драмы Васіля Быкава „Апошні шанц" у Беларускім дзяржаўным тэатры імя Я. Купалы ў Мінску, калі яна ішла на гэтай сцэне ўжо год часу, а запоўненая да апошняга месца зала абяцала яшчэ доўгае жыццё гэтаму твору.

Падзеі, прадстаўленыя ў драме, адносяцца да жудаснага часу гітлераўскай акупацыі на Беларусі. Супраць захопнікаў змагаюцца былыя савецкія актывісты, настаўнікі, сяляне, моладзь, згуртаваныя ў падпольнай арганізацыі. Частку з іх высачылі мясцовыя здраднікі і гітлераўцы. Яны апынуліся ў засценках катоўні, і ім пагражае смерць. Іх апошні шанц выратаваць сваё жыццё і зноў вярнуцца ў рады змагароў — гэта пабег з катоўні. Апошнім шанцам для астаўшыхся на волі падпольшчыкаў арганізаваць пабег з'яўляецца ўздзеянне на аднаго з гітлераўскіх прыслужнікаў — былога савецкага настаўніка, — каб ён дапамог у гэтым. Для нямецкага каменданта і яго мясцовых прыслужнікаў апошні шанц утрымаць сваё панаванне ў мястэчку і здабыць прызнанне ў начальства — гэта знішчыць падполле і закінуць у партызанскі атрад свайго шпіёна. Гэты смяротны канфлікт і складае агульную аснову драмы. Падпольшчыкам не ўдаецца іх план вызвалення зняволеных, церпіць правал і намер фашыстаў. Адначасова ахвярамі ў гэтай смяротнай барацьбе падаюць і людзі, якія намагаліся ў гэты час вялікіх выпрабаванняў прайсці цішком ды збоку і захаваць чалавечую годнасць. Але гітлераўская машына ўсёзнішчэння і іх кідае ў катоўню і пасылае на смерць. Кожны з герояў драмы згодна са сваім пунктам погляду на сэнс жыцця перажывае вострую ўнутраную барацьбу і прад'яўляе сабе рахунак сумлення: падпольшчыкі — за недахопы ў выхаванні людзей у даваенны час і залішнюю даверлівасць да іх ілжывых дэкларацый, ворагі — за нявыкарыстаныя аказіі дзеля свайго павышэння ў гітлераўскай грамадскай іерархіі. І, сочачы за патрасаючымі падзеямі на сцэне, міжвольна прыгадваецца народная прыказка: „жыццё пражыць — не поле перайсці", а натуральным заданнем кожнага сапраўднага чалавека з'яўляецца змаганне да апошняга тхнення супраць несправядлівасці, насілля і злачынства, у якой бы постаці яны не выступалі.

Так і ў сцэнічным творы В. Быкаў — вядучы беларускі пісьменнік нашага часу застаецца верны ваеннай тэме і паглыбленаму псіхалагічнаму аналізу паводзін чалавека ў самы крытычны момант яго жыцця — перад непасрэдным аблічам смерці. І гэтым тлумачыцца тое, што аснову п'есы складаюць не жвавыя дыялогі ды займальныя сітуацыі на сцэне, а якраз маналогі герояў і да мінімума зведзены рух. Не дзіва тады, што спецыфіка п'есы вымагае ад рэжысёра і акцёраў майстэрства самага высокага класа. А гэта пад сілу якраз галоўнаму рэжысёру Беларускага тэатра імя Я. Купалы, пастаноўшчыку гэтай драмы В. Раеўскаму і прымаючаму ўдзел у спектаклі таленавітаму акцёрскаму калектыву: народнаму артысту СССР Л. Рахленку, народнаму артысту БССР В. Тарасаву, заслужаным артыстам БССР Л. Давідовіч, В. Белахвосціку, П. Кармуніну, артыстам С. Краўчанку, Р. Маляўскаму, В. Букіну, Ю. Лясному, А. Вавілаву, А. Эльяшэвіч, Я. Кавалёвай, А. Падабеду. Майстэрскую ігру акцёраў паглыбляе спецыяльна для гэтай драмы напісаная музыка С. Картэса. Без якіх-колечы заганаў і мастацкае афармленне пастаноўкі, якое належыць Б. Гарлавану. Яно прыгадвае засценак фашысцкай турмы і такім чынам дапаўняе вымову п'есы.

Васіль Быкаў (справа) гутарка з мастаком Аляксандрам Захаравым.
Фота В. Косціна.

Неабходна дадаць, што ў мінулым годзе на Усесаюзным аглядзе спектакляў, прысвечаных 30-годдзю перамогі над гітлераўскай Германіяй, які адбыўся ў Маскве, драма „Апошні шанц" заняла першае месца. Гэта самае высокае прызнанне драматургічнаму таленту Васіля Быкава і высокаму майстэрству калектыву заслужанага для беларускага тэатральнага мастацтва Беларускага дзяржаўнага Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга Акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы.

Мікалай Гайдук

TELEWIZJA WARSZAWA

Sobota — 27.III. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 7.20 Potem nastąpi wiosna — film fab. 9.00 Dla szkół. Nauka o czł. kl. VIII. 13.25 Tech. Rol. Mat. 14.30 Mech. rol. 15.30 Red. szk. zap. 15.40 Pr. I prop. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Dzien. 16.10 Obiektyw. 16.30 Za kierownicą. 16.55 Teleturniej. 17.45 Twórcy twórcom. 18.15 Sobota Mł. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.20 Prawda przeciw prawdzie — film fab. USA. 21.50 Co kto lubi. 22.50 Dzien. 23.10 Sport. 23.20 Śpiewa S. Distel. 0.00 Op. Star. Pana.

—

Niedziela — 28.III. 6.15 Tech. Rol. Mat. 6.45 Mech. rol. 7.15 Kurs Rol. 7.50 Przyp., radz. 8.00 Alarm przeciwpoż. 8.10 Now. w domu i zagr. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Pr. dnia. 8.55 Sport. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.40 Czeka nas nowy dzień — film fab. radz. 12.05 Dzien. 12.25 Wielka gra. 13.25 Radar. 13.40 Dla dzieci. 14.30 Bank 440. 16.10 Los. Duż. Lotka. 16.25 Pr. muz. 17.15 Sport. 18.10 Tele-Echo. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Film fab. 21.25 Pół żartem pół serio. 22.25 Sport.

—

Poniedziałek — 29.III. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.40 Echo stad. 18.15 Marzenia i rzeczywistość — film. ser. 19.00 Szare na złote. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Teatr TV: A. Miller „Po upadku". 21.45 Świadkowie. 22.15 Dzien. 22.30 Niezapomniane melodie.

—

Wtorek — 30.III. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 8.30 Film fab. 10.00 Dla szkół: J. pol. kl. II lic. 12.55 Pr. dla szkół śred. 13.25 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Hod. zwierz. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Teleturniej. 17.20 Kulisy areny. 17.50 Studio Mł. 18.40 Fakty, op., hip. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.30 Przyp., radz. 20.35 Ile jest życia — film ser. 21.30 Interstud. 22.15 Mieczysław Jastrun. 22.45 Dzien.

—

Środa — 31.III. 6.00 Tech. Rol. Fiz. 6.30 Hod. zwierz. 9.00 Dla szkół: Fiz. kl. VI. 12.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 13.25 Mat. 14.40 Kurs przyg. na wyższe ucz. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Dla dzieci. 17.35 Los. Mał. Lotka. 17.55 Bez aureoli. 18.20 Wasz głos w Waszej sprawie cz. I. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Ile jest życia — film. 21.25 Wasz głos w waszej sprawie cz. II. 21.25 Uśmiech i piosenka. 22.05 Dzien. 22.25 Film dok.

—

Czwartek — 1.IV. 6.00 Tech. Rol. Mat. 6.30 Wskaz. met. 8.30 Film fab. 10.00 Dla szkół: Hist. kl. VI. 12.00 J. pol. kl. VIII. 12.30 Decyzje piętnastolatków. 13.05 Dla szkół: J. pol. kl. I—IV lic. 13.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 14.30 Upr. rośl. 15.05 Mat. w szk. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Ekran z Brat. 18.05 Poligon. 18.30 Gospodar. i ja. 18.45 Z kamerą i strzelbą — film dok. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp., radz. 20.30 Ile jest życia — film ser. 21.25 Kto tak pięknie gra. 21.45 Pegaz. 22.35 Dzien.

—

Piątek — 2.IV. 6.00 Tech. Rol. Wskaz. met. 6.30 Upr. rośl. 9.00 Dla szkół: Geogr. kl. V. 9.30 Film fab. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Kino Telesfora. 17.35 Lat. Holender. 18.05 Inf. Wyd. 18.20 Eureka. 18.55 Przez maskę płetwonurka — film dok. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Ile jest życia — film ser. 21.15 Drogowskazy. 22.00 Dzien. 22.15 Więzienie — film fab.

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek 26.III — 8.15 Film fab. 9.30 Koncert. 14.45 Film fab. 17.25 Film fab. 19.30 Panorama film. 21.05 Boks. Mistrz. ZSRR. Półfinał.

Sobota 27.III — 11.25 Film fab. 15.00 Nie do wiary. 19.30 Koncert.

Niedziela 28.III — 9.45 Tenis stołowy. ZSRR—Szwecja. 11.30 Film fab. 12.45 Koncert. 14.00 Panorama międzynar. 14.30 Film anim. 15.00 Klub film. 16.15 Balet. Romeo i Julia. 19.30 Boks. Mistrz. ZSRR. Finał.

КІНО

Białowieża Rzeka płynie dla zakochanych — radz. 30—31. Safari 5000 — jap. 1—2. Zaklęte rewiry — pol. 3—4.

Czyże Kochankowie roku pierwszego — czeski — Śmiałość — radz. 31.III—4.IV.

Dubicze Cerkiewne Gorący śnieg — radz. Tylko wtedy, gdy się śmieję — ang. 31.III—4.IV.

Gródek Dr Judym — pol. 3—4.

Kleszczele Przygody psa Cywila — pol. 30—31. Kapitan Mikula Mały — jug. 1—2. Ostatni wiosenny śnieg — wł. 3—4.

Michałowo Joe Kid — USA 30—31. Rak — fr. 1—2. Zaproszenie — szwaj. 3—4.

Mielnik Niezwykłe przygody Włochów w Rosji — radz. 13. Rak — fr. 1—2. Zaproszenie — szwajc. 3—4.

Milejczyce Wniebowstąpienie — pol. 30.—31. Operacja „Dąb" — rum. 1—2. Czarodziejskie dary — NRD 3—4.

Narew Peppino podbija Amerykę — wł. Kobieta z lancetem — radz. 31.III—4.IV.

Narewka Sześć niedźwiadków i klown Cebulka — czes. Szczęśliwego Nowego Roku. — fr. 31.III—4.IV.

Nurzec Śmierć na zakręcie — NRD 1—2. Dzień szakala — ang. 3—4.

Orla Zielona ściana — per. Aresztuję cię przyjacielu — USA 31.III—4.IV.

Rajsk Adaś i Ola — czes. Orzeł i reszka — pol. 31.III—4.IV.

B.Z.Graf. Zam. 753 F-2

З НАГОДЫ ЮБІЛЕЮ

У сувязі з юбілеем БГКТ і „Нівы“ 29 лютага 1976 года ў зале Галоўнага праўлення Украінскага грамадска-культурнага таварыства пры вул. Чэрнякоўскай у Варшаве адбыўся вечар, прысвечаны беларускаму літаратурнаму руху ў Народнай Польшчы. Але пакуль аб гэтым, абавязкова трэба сказаць, што з нагоды гэтай гадавіны рэдкалегія „Нашага слова“ на старонках свайго штомесячнага дадатку „Наша культура“ за люты 1976 г. змясціла даволі вялікі перакладзены на ўкраінскую мову артыкул Віктара Шведа „Беларускі літаратурны рух у Народнай Польшчы“. Апрача таго, былі змешчаны творы „белавежцаў“: А. Барскага, Я. Бурша, У. Гайдука, Я. Чыквіна, Л. Танкевіча, Д. Шатыловіча, В. Шведа і С. Яновіча.

Цяпер вернемся да вечара, які адкрыў кароткаю прамоваю намеснік галоўнага рэдактара „Нашага слова“ Міраслаў Вэрбовы. Потым голас забраў старшыня літаратурнага аб'яднання „Белавежа“ В. Швед. Выступіў ён з дакладам, у якім падсумаваў творчасць нашых пісьменнікаў і паказаў гісторыю беларускага літаратурнага руху ў Польшчы.

Вершы чытае Віктар Швед *Фота С. Грыгарчука*

Гляджу на перапоўненую залу, на якой знаходзяцца між іншымі др М. Балій — навуковы працаўнік украінскай філалогіі, А. Лапскі — украінскі паэт і працаўнік гэтай жа філалогіі, А. Сэрэдніцкі — галоўны рэдактар „Украінскага календара“. Зацікаўленне вялікае. Усе ўважліва слухаюць. Толькі час ад часу нехта ўстае і падыходзіць да століка, каб набыць зборнікі нашых паэтаў. Але вось прагучэлі апошнія словы дакладчыка. Аднак вечар ідзе. Гэта яшчэ не канец. Трэба ж і вершы паслухаць. Пачаткова чыталі па-беларуску. Першай выступіла наймалодшая з прымаўшых удзел Галя Туронак. Той, хто быў і слухаў, надоўга запамятае дэкламацыю гэтай дзяўчынкі. Гэта было так прыгожа, што і апісаць немагчыма. Яшчэ не закончыла, а ўжо пачалі апладзіраваць. Потым чыталі студэнты ўкраінскай філалогіі. А ў канцы выступіў В. Швед, які прачытаў рад сваіх новых вершаў.

Вечар памалу набліжаўся да канца. Закрыў яго альбом Кіева, які ўручыў В. Шведу ад імя УГКТ М. Вэрбовы.

М. Шаховіч

Весткі з Беластока

Подых Грузіі

Спытайце радавога беластаччаніна, і кожны амаль зможа вам нешта расказаць аб Мінску, аб Вільнюсе ці Кіеве, Маскве ці Ленінградзе. А ці многія з іх расказалі б вам аб Грузіі? Думаю, што не. Усё ж наш чалавек трапляе туды не часта. Далёка, хаця экзатычна і цікава.

Магчыма таму якраз на вечары, прысвечаныя Грузіі, цяжка ўбіцца. Адбылося іх ужо тры: першы — 14 лютага ў клубе настаўніка „Бакалаж“, другі — 22 лютага ў клубе гандлёўцаў „Гермес“, а трэці — 15 сакавіка ў клубе медыка „Снядэцыя“.

На сцэне выступаюць акцёры тэатра імя А. Вянгеркі: Барбара Лукашэўская, Дагны Розэ, Анджэй Кароляк, Яцэк Даманскі і Эўгеніуш Дзяконскі, якія дэкламуюць творы старажытных паэтаў Грузіі.

Але ўсё гэта прыдумаў, паставіў і арганізаваў якраз радавы беластоцкі лекар Вітальд Свідэрскі з бальніцы імя Снядэцкага, які ўсяго два разы бачыў Грузію. Гэты цёплы, дзіўны, пахучы край запаланіў яго. І Свідэрскі бярэцца за штудзіраванне гісторыі Грузіі, звычаяў яе жыхароў, яе культуры, вышукоўвае розныя кніжкі на гэту тэму.

Вынікамі гэтых пошукаў ён вырашыў падзяліцца з гледачамі ў 55-ую гадавіну станаўлення савецкай улады ў Грузіі. Першы вечар удаўся, пайшлі наступныя. І калі паміж дэкламацыямі акцёраў доктар Свідэрскі пачынае расказваць пра блакіт неба і зелень Грузіі, пра яе бурлівыя рэкі і гордых людзей, у думках міжволі пераносішся ў тую легендарную краіну, дзе, паводле легенды, прыкулі да скалы Праметэя.

Мне ўдалося пабываць на першым вечары. Льецца з магнетафона ціхая грузінская музыка, акцёры дэкламуюць вершы, Свідэрскі расказвае пра гісторыю Грузіі аж да сённяшніх дзён. На невялічкім экране з дыяпазітываў паказваюцца закуткі Тбілісі і старой сталіцы Мцхеты. На сталах — у збанах грузінскае віно, такімі ж збаночкамі, толькі меншымі, п'юць яго прыйшоўшыя госці. Віно можна закусіць спецыяльна выпечаным грузінскім хлебам „торніспуры“. Гарацць свечы. Паўмрок. Урачыста.

Пасля ганаровы госць, вядомы варшаўскі рэжысёр, грузін Канстанцін Цішвілі доўга расказвае пра сваю краіну і яе людзей. Пытанняў безліч.

Ніхто не хоча разыходзіцца. Усе перапоўнены цяплом Грузіі. І кожнаму хочацца калісьці пабываць у гэтай казачнай краіне.

У доктара Свідэрскага поўныя рукі работы: заказаў на вечар усё больш. Трэба ізноў рыхтавацца. Цяпер чакае клуб „Арсенал“. Трэба ізноў заказаць хлеб у пякарні на Артылерыйскай, закупіць віно, зрабіць дэкарацыю, выслаць запрашэнні. Выступіць...

А. Чэчуга

P.S. А ці не варта было б арганізаваць вечар, прысвечаны Грузіі, у святліцы БГКТ на Варшаўскай?

СЭРЦАМ ЗАЎЖДЫ У БЕЛАВЕЖЫ

Даследуючы мінулае Белавежы і Белавежскай пушчы, я часта спатыкаўся з прозвішчам чалавека, якога хацелася ўбачыць, пагаварыць з ім. Яго незвычайная індывідуальнасць, вялікая любоў да пушчы зачароўвала мяне. Ды не толькі мяне. Зачараваліся і белавежскія экскурсаводы. Вось нядаўна старшыня гуртка мгр Эва Варвара Высмулэк пастанавіла адшукаць Рамана Ясінскага (бо пра яго гэта мова) і запрасіць у Белавежу. Далучыўся да гэтых пошукаў др інж. Чэслаў Аколуў, і такім чынам Р. Ясінскі ў палавіне лютага г.г., праз 36 гадоў адсутнасці, зноў дыхаў белавежскім паветрам. Наведаў старыя дарожкі, вітаў пушчу, а яна яго.

У адзін з марозных вечароў спаткаўся з экскурсаводамі і з усімі тымі, хто хацеў яго ўбачыць і паслухаць. Аповесць, якую мы пачулі, цяжка паўтарыць у некалькіх дзесятках сказаў.

Раман Ясінскі ў Белавежу прыехаў па закліку Яна Карпінскага, дырэктара Нацыянальнага парка. Працаваць пачаў ад 30 мая 1929 г. на пасадзе лясніцтва Парковэ, найважнейшай часткі парка. Як сам гаворыць, ніколі ў пушчы не быў служачым. Падыходзіў да яе заўжды з сэрцам, і сэрцам яна яму адплачвала. Цяжкія былі першыя гады ў жыцці парку.

— Спярша, — успамінае Ясінскі, — мы пастанавілі абгарадзіць гэты вялікі комплекс з боку белавежскай паляны. Ля ўваходу пабудавалі вароты, якія пратрымаліся да сённяшняга дня. Потым дырэктар Карпінскі пачаў ствараць першы белавежскі навуковы цэнтр.

Ясінскі тым часам заняўся абслугоўваннем гасцей, якія ехалі сюды з году ў год часцей. З часам пачаў славіцца як дасканалы экскурсавод. Яго апавяданні аб жыцці пушчы западалі людзям у памяць назаўсёды. Бачачы непрытворнае захапленне Белавежскай пушчай многіх людзей, ён меў маральны абавязак ахоўваць яе і ад іх імя. Нярэдка каштавала гэта многа здароўя. Вось, напрыклад, задумалася ў 1935 г. міністру справядлівасці Міхалоўскаму праехацца па запаведніку прыроды аўтамабілем. Ясінскі і іншыя востра гэтаму супрацівіліся. А каб даказаць, што пушча стаіць па-над усімі міністрамі і іх прыхацямі, пакаралі Міхалоўскага 50-злотавым штрафам (у тыя часы гэта было даволі многа), які сцягнулі судовым парадкам. Падобны выпадак быў з адным наменнікам ваяводы, якога давялося сілай выцягваць з аўтамашыны. У выніку гэтага Ясінскаму прыслалі звальненне з працы, але Карпінскі неяк выбараніў свайго супрацоўніка.

Быў Ясінскі сведкам многіх здарэнняў у гісторыі Белавежы. Пры ім пачалі вяртаць у пушчу зуброў і аднаўляць пароду ляснога коніка. Бачыў амаль усіх саноўнікаў, якія прыязджалі сюды на паляванні, між іншым, Ігната Масціцкага, Міклоша Горты, Германа Герынга, Гайнрыха Гімлера, Гайнрыха Мюлера. Часта даводзілася яму вадзіць іх па пушчы і музеі. Не думаў тады нават, што некаторыя стануць заўзятымі ворагамі яго і яго краю.

II сусветная вайна прыйшла ў Белавежу 1.IX.1939 г., хаця гітлераўцы паявіліся тут крыху пазней. Ясінскі ўстаў раніцай і пачаў галіцца. Будзільнік паказаў 5.20. Раптам у небе завылі самалёты і ў след за гэтым пасыпаліся бомбы. Адна ўпала на царкву, другая зваліла стары дуб ля царскага палаца, рэшта „знайшла“ сабе месца ў ваколіцы музея. Гэта быў падарунак ад Герынга. Прыйшлося пакідаць каханую пушчу 13.IX.1939 г. Разам з Ясінскім ідуць у невядомае Граб'я, Мруз і Скаўронскі.

(Працяг на стар. 4)

ЛЮДЗІ БГКТ

Люба Гаўрылюк

Калі яна выступае, усім здаецца, што песня лёгка і плаўна сама льецца з яе вуснаў. Толькі тыя з сябровак, што ўжо некалькі год разам з ёю ходзяць на заняткі вакальнага калектыву пры гарадскім аддзеле БГКТ у Беластоку, ведаюць, колькі сістэматычнай і старанная працы над кожнай мелодыяй, над кожным тактам крыецца за гэтай лёгкасцю і натуральнасцю спеву.

— Я вельмі люблю спяваць, — прызнаецца Л. Гаўрылюк. — І гэта не выпадкова. Паходжу я з вёскі Трасцянка, што каля Нарвы. Наш тата — гэта вядомы на ўсё сяло любіцель песень. Ці на вяселлі, ці на вечарыне ён заўсёды першы. І з маленства прывіў нам гэтую любоў да спеваў. Калі ідзем, бывала, ад жніва або ад капання бульбы, спяваем на ўсю ваколіцу. І нават ужо дома, пакуль зварыцца вячэра, спяваем. І вось так песня спадарожнічае мне ўсё жыццё. Люблю я песні рускія, польскія, украінскія, але найболей беларускія і мясцовыя, фальклорныя, яны мне найбліжэйшыя.

У мастацкай самадзейнасці Л. Гаўрылюк пачала ўдзельнічаць яшчэ ў трасцянскай пачатковай школе, спявала на розных школьных урачыстасцях, дзіцячых конкурсах. Потым, калі ўжо працавала бібліятэкарам у сваім сяле, уступіла ў самадзейны калектыў. Вёў яго спачатку настаўнік Ю. Панько, потым дырэктар школы Я. Тапалянскі. Калектыў працаваў у 1959-1962 гадах, у яго склад уваходзілі вакальная і тэатральная групы.

— Выступалі мы ў Трасцянцы і па наваколлі, — кажа Л. Гаўрылюк. — Ахвотна нас прымалі Сацы, Рыбалы, Іванкі, Клейнікі, Ласінка, Нарва. Спявалі мы з сястрой Геняй у дуэце, а таксама я сама. Вельмі прыемныя ўспаміны з таго часу: бывала, людзі са сцэны не хацелі пусціць...

Потым Л. Гаўрылюк выйшла замуж, выехала ў Беласток. Малыя дзеці і сямейныя абавязкі не дазвалялі ёй удзельнічаць у мастацкай самадзейнасці. Але вось у 1973 годзе яна зноў з'явілася ў беларускай мастацкай самадзейнасці ў горадзе Беластоку. І ўжо не сама, але разам з дачкою Аляй, сястрою Яўгіняй Астапчук і братам Мікалаем Мінько. Колькі было радасці ва ўсім гарадскім аддзеле, калі прыйшло ў яго вакальны калектыў папаўненне, ды яшчэ з якімі галасамі! У тым жа годзе на аглядзе ў аддзеле Л. Гаўрылюк і Я. Астапчук занялі ў дуэце першае месца, а на цэнтральным аглядзе — другое месца. Беластоцкі вакальна-музычны калектыў пачаў выязджаць на выступленні ў Кузніцу, Ялоўку, Літвінавічы, словам, па ўсёй Беласточчыне. На працягу 1974/75 гадоў ён даў 30 выступленняў. І ў кожным выступленні ўдзельнічала славутая чацвёрка. Заварожваюць слухачоў не толькі Люба Гаўрылюк і Яўгіння Астапчук, але і Аля Гаўрылюк. Яе багаты, моцны, пераліўчаты, бы сярэбраны званочак, галасок палоніць і запоўненыя залы і многалюдныя фэстыны БГКТ. Матуля, ўжо па сямейнай традыцыі, прывіла любоў да спеваў і сваёй дачцы. Цяпер Аля — вучаніца V класа пачатковай музычнай школы. І хоць яна мае шмат працы ў дзвюх школах, але без яе ўдзелу не абыходзіцца ніводнае выступленне беластоцкага вакальнага калектыву.

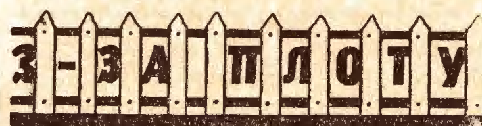

Люба Гаўрылюк са сваёй дачкой Аляй.

— Плануем мы заснаваць свой сямейны хор, — кажа Л. Гаўрылюк. — У яго хачу прыхіліць яшчэ некалькі сваіх родзічаў. Наш кіраўнік мгр Л. Панько напэўна паможа нам скласці цікавую праграму, падрыхтуе нас. Здаецца, што гэта ўзбагаціць наш беластоцкі вакальны калектыў. А наогул жа, заахвочваю да ўдзелу ў мастацкай самадзейнасці ў нас, у Беластоку на вуліцы Варшаўскай 11, і іншых беластаччан. Песня і танец — гэта ж цудоўнае мастацтва, колькі радасці і задавальнення прыносяць яны нам, самадзейнікам, і слухачам!

Апошні справаздачна-выбарны сход беластоцкага гарадскога аддзела БГКТ выбраў Любу Гаўрылюк у склад свайго праўлення і прэзідыума, а таксама выбраў у дэлегаты на VIII з'езд нашай арганізацыі.

Ігнат Снарскі
Фота аўтара

Цырк на калёсах

Ну і цырк! Ха-ха-ха! Заграні́чныя не дакажуць. А гавораць, што на Беласточчыну рэдка ён прыязджае. Няпраўда, даражэнькія. Ад панядзелка да панядзелка заўсёды новая праграма. Сам на свае вочы бачыў, ды і не толькі цырк, але нават каскадэраў. За адных 16 злотых.

Вось аднойчы ў суботу выбраўся я ў Беласток (цягніком, зразумела). Купіўшы ў касе білет, іду на перон бельскага вакзала. Народу аж кішма кішыць. Тры цягнікі амаль у адзін час адыходзяць. Але гэта не бяда. Найважнейшае, што чакаць доўга не трэба. Пяць хвілін да ад'езду — гэта ерунда. І толькі я сабе так падумаў, як прахрыпелі гучнагаварыцелі: „Увага! Увага! Цягнік з Белавежы ў Беласток спозніцца прыблізна на сорак мінут".

— Вось табе і ерунда. Тут ужо і вялікае ерундзішча выходзіць, — падумаў я ўголас.

— Не перамайся, дружочак, — загаварыў ззаду нехта суцяшальна. — Звычайная справа. Гэта яшчэ і так добра. Пабачыш, як назад будзеш вяртацца. Не такія цуды будуць яшчэ.

Цуды-цудамі, а на 9^{00} у Беласток ужо не паспею. Ну але што ж, не мая віна. Змарнаваў неяк тыя сорак мінут, ды выходжу ізноў на перон. І тут як не замітусяцца людзі! Малодшыя на хаду на падножкі скачуць, бабы крыкам бяруць. Піск, віск, як бы стада раз'юшаных звяроў выпусцілі. Чую, толькі гузікі сыплюцца. Ды чорт з гузікамі! Хаця б шапку не згубіць. Я яе ў руку — і давай таксама пхацца. А тут ужо і ад'езд падаюць. Улез неяк, дык стаць няма дзе. Адна нага на падлозе, а другая ледзь у нейкую карзіну не папала. Ужо можа б я яе і сунуў туды, ды ў час жанчына, якая стаяла перада мною, крыкнула, што там яйкі. Нічога, значыць, не зробіш. І так стаю на аднойназе, як бусел пасярэдзіне скошанага луга. Да самага Райска так ехаў. Там трошкі ўперад пасунуўся і то дзякуючы тым, што ўсядалі.

Ужо здавалася і добра. На дзвюх нагах стаю і да таго яшчэ галавой павярнуць можна. Ды не, зноў бяда. Калі адно добра, дык з другім не так. Шыбы ў акне не хапала. Калі цягнік стаяў, то гэтага не адчувалася, але як толькі крануўся, дык вецер давай выконваць свой абавязак. І то проста ў вуха пачаў шпарыць. Бяда, думаю. Надзьме моцна. Давай я вуха пальцам затыкаць. Заткнуць то заткнуў, але ўжо і рука самлела, ды паварушыцца няма як: столькі людзей на чарговых прыпынках давалі́ла. А тут ужо і нос пасінеў, як у п'яніцы. Вядома, дзьме. Ды, на шчасце, да Беластока ўжо блізка было. Але гэта яшчэ толькі палавіна. Яшчэ ж назад трэба вярнуцца.

— Хутчэй бы аформіць справы і на 13^{57} паспець, — гавару сабе. Можа тады такой таўкатні не будзе.

Уладзіў усё як трэба і накіраваўся на вакзал. Толькі ўвайшоў на чацвёрты перон — і аж вочы на лоб палезлі. Людзей, як мух каля мёду, і ўсе чагосьці бегаюць то ўзад, то ўперад. А некаторыя нават у вокны вагона лезуць, толькі ногі ў паветры матахляюцца. Здурэлі ці што.

Ці мо некага забілі і злачынцу ў вагоне ловяць? Нічога не магу скумэкаць. Давай бліжэй дзвярэй праціскацца. Улезці ж трэба. Ды дзе там! Дзвярэй вогуле не відаць. Там дзе яны павінны быць, быццам бы вінаградныя кісці, схапіўшы адзін аднаго за плечы і нагу сунуўшы на падножку, людзі вісяць. Я да другіх кінуўся. І там тое самае. Тады я яшчэ далей. Ужо і да самага паравоза праціснуўся. А там — ах, мамачкі! Дзе толькі можна нагу паставіць і ёсць за што рукою схапіцца, усюды стаяць. Дзе ж тут паедзеш! Напэўна яшчэ некалькі вагонаў дачэпяць. Так жа ж немагчыма і небяспечна. Але дзе там. Ад'езд падаюць. Сам кіраўнік да машыніста праз вакно з свайго купэ рукою махае. Паехалі. І тады я толькі ўбачыў, што яшчэ на буферах апошняга вагона два вольныя месцы засталіся. Але чамусьці ніхто на іх не пакваліўся.

Ну і што, ці ж не цырк гэта? Ці ж не выступленне каскадэраў? Ды ўсяго за 16 злотых!

І што сабе думае кіраўніцтва беластоцкага чыгуначнага вузла? Гэта быў толькі адзін з многіх прыкладаў, у якім паказана толькі кропелька таго, што дзеецца на гэтым шляху. Ці ж нельга даць больш вагонаў, асабліва ў тых гадзінах, калі людзі едуць і вяртаюцца з працы, або ў суботу, калі са школ дадому едзе многа моладзі? Удзень жа ходзяць цягнікі пустыя. Або можа ўвесці новыя разрады білетаў, напрыклад: стоячыя, вісячыя і г.д. А што ж са спазненнямі, якія бываюць амаль штодзённым? Ну, а вагоны-халадзільнікі, да якіх не толькі што не даходзіць цяпло, але яшчэ і шыб не хапае? А гэтыя лаўкі, на якіх ад бруду аж клеіцца? Усё пытанні ды пытанні, а які будзе адказ?

Міхась Шаховіч

(Працяг са стар. 3)

Сэрцам заўжды ў Белавежы

Пачаліся доўгія гады бадзяння. Дзе толькі не быў белавежскі ляснічы! Ваяваў у Бельгіі, Францыі, ля Табрука. Праследаваў на пустыні Нэфуд капітана Шмідта — ад'ютанта Гімлера, затым Гітлера. 4 гады хадзіў па афрыканскім бушу і пустынях. Неаднойчы вырываўся разам з салдатамі ў аазісы, каб паслухаць спеў родных салаўёў. І заўжды думаў аб сваёй пушчы. Шмат часу вандраваў па Індыі. Бачыўся з каралём Непала. Ваенныя дні прынеслі вялікі ўрон яго здароўю. Быў 5 разоў цяжка паранены. Гітлераўцы выбілі яму сківі́цы і паднябенне. Два разы прыгаварвалі да смерці. Доўга лячыўся ў Лазане. Затым лячыўся цэлы год у тыбетанскіх манахаў. Манастыр, дзе ён жыў, знаходзіўся на вышыні 4 тыс. метраў н.у.м. Вучобу ў вышэйшай навучальнай установе закончыў у Швейцарыі, у Цурыху.

Прыйшлося яму ў жыцці наведаць яшчэ і астравы Акеаніі, Ямайку, Сан-Дамінга, Канаду. Працаваў у славутым парку Елёўстоўн (ЗША). І нідзе не знайшоў ён прыгажэйшых лясоў, чым белавежскія.

У Польшчу вярнуўся пасля 20-гадовага побыту заграніцай. Доўгі час працаваў дырэктарам Айцоўскага нацыянальнага парку, затым ахвяраваўся на працу ў лясным гадавальніцтве. Зараз яму 70 гадоў, ды ён на пенсію ўвогуле не думае ісці.

Раман Ясінскі з'яўляецца аўтарам некалькіх кніжак. Яшчэ да вайны выдаў цікавую пазіцыю „Ля кастра". Пасляваенныя творы — гэта ўспаміны яго багатага жыцця. Гады вайны адлюстраваны ў кніжцы „Верасень пад Альпамі". Мілы аўтару перыяд працы ў Белавежы прадставіў у „Песні пушчы" (кніжка з'яўляецца сапраўднай скарбніцай ведаў пра пушчу і яе жыццё перад II сусветнай вайной). Нядаўна выдана новая кніжка Ясінскага „Акрыленыя". Яна ўмомант знікла з кнігарняў. Сам аўтар не мог яе атрымаць нават у выдавецтве. Прадбачваецца ўжо наступнае выданне. У „Акрыленых" гаворыцца пра перыяд, праведзены аўтарам сярод тыбетанскіх манахаў. Цяпер Ясінскі апрацоўвае ўспаміны аб барацьбе ў паўночнай Еўропе.

Вось такая, у вялікім скарачэнні, гісторыя жыцця чалавека, якому Белавежская пушча даражэйшая за ўсё. Дырэктар Белавежскага нацыянальнага парка запрасіў інж. Рамана Ясінскага наведаць пушчу летам. Ён напэўна прыедзе і яшчэ многа, многа пра яе раскажа. Дык да пабачэння!

Пётр Байко

(Працяг са стар. 1)

Культура рабочых, культура для рабочых

стваў, каб заахвоціць сваіх рабочых да ўдзелу ў культурнай дзейнасці, да карыстання з дабрадзействаў культуры нашага часу, а нават больш — каб стварыць спрыяльныя ўмовы для выяўлення самародных талентаў, якіх заўсёды было і багата ёсць сярод рабочых.

Усе прамысловыя прадпрыемствы апрацавалі дзеля гэтага багатыя планы культурнай дзейнасці. Для прыкладу, на дрэваапрацоўчым камбінаце аб'явілі конкурс на найбольш задбанае месца працы, на найлепш упрыгожаны рабочы цэх. Рэчы гэта простыя, аднак важныя. Парадак спрые працы, павышае яе якасць. Парадак і прыгажосць, калі ідуць унагу, станоўча садзейнічаюць павышэнню добрых пачуццяў, бадзёрасці, а гэта, як рэха, як паваротная хваля зараз знаходзіць свой водгук у прадукцыі.

За добрую працу патрэбна ўзнагарода — і не толькі грашовая. Патрэбна грамадскае прызнанне. У „хімічнай" дзеля гэтага прыдумалі праклацці **„Алею ўдарнікаў"**. Мае быць гэта найпрыгажэйшае месца ў прыфабрычным парку, дзе ахвотна адпачывалі б рабочыя гэтага прадпрыемства, у якім умовы працы вельмі цяжкія. Гэту „Алею ўдарнікаў" упрыгожвалі б партрэты найлепшых рабочых.

А пасля працы, у свабодны час?

І тут прапановы вельмі розныя. Дрэваапрацоўчы камбінат аб'явіў для паасобных цэхаў конкурс на найлепш праведзеную свабодную суботу і нядзелю. Аднычасова прафсаюзная арганізацыя прадпрыемства наладзіла цеснае супрацоўніцтва з беластоцкім тэатрам, які паабяцаў два разы ў квартал даваць спектаклі ў прызаводскім Доме культуры для рабочых прадпрыемства, а раз у два месяцы гэтыя рабочыя ўласным аўтамабілем будуць калектыўна ездзіць у Беласток, каб пабываць у тэатры, каб сустрэцца з акцёрамі і рэжысёрам спектакля, каб супольна з імі пагаварыць аб асноўных вартасцях п'есы, якую яны глядзелі.

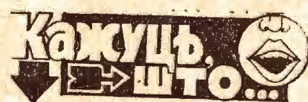
„Хімічная" ў сваю чаргу прапануе стварыць пры фінансавай дапамозе ўсіх гайнаўскіх прадпрыемстваў вялікі мастацкі самадзейны калектыў, у саставе якога было б чалавек 80. „Хімічная" мае шмат іншых цікавых прапаноў. Для прыкладу, у яе доме культуры „Гурнік" знайшоў для сябе месца **„клуб жывапісцаў-аматараў"**. Члены гэтага клуба, рабочыя розных гайнаўскіх прадпрыемстваў, ужо паказвалі свае працы на выстаўцы ў Доме настаўніка. Выстаўка карысталася вялікім поспехам...

На прыведзеных прыкладах культурная актыўнасць гайнаўскіх рабочых не канчаецца.

Віктар Рудчык
Фота К. Свідэрскага

Электраманцёр Збігнеў Верэса ля сваіх палоцен.

Мікалай Леанчук з Каўпакоў купіў за 500 злотых буханак хлеба. Сцяміўшы, што пераплаціў, накінуўся на прадаўшчыцу. Але ў той былі сведкі: бачылі, як выдавала Мікалаю 492 злотых рэшты. Небарака два дні „гучаў" з буханкам пад пахай па ўсёй вёсцы: шукаў раскіданыя самім жа грошы. Быў на добрым газе.

Яраш

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЦІШКА ГАРТНЫ — ЧАСТКА XIII

Лірыка кахання. Ва ўсёй дарэвалюцыйнай творчасці Гартнага знаходзім усяго некалькі твораў, якія можам залічыць да лірыкі кахання. Да твораў такіх можам залічыць наступныя вершы: „Хочацца мне", „Загудзі ты, вецер", „Дзяўчыне", „Не спявай", „Ноччу".

Верш „Хочацца мне" гэта быццам увертура да сімфоніі кахання. Паэт выяўляе тут розныя свае пажаданні. Усе яны, зрэшты, у канцы канцоў зводзяцца да аднаго, да пачуцця кахання. Аднак пачуццё гэта выяўлена алегарычна. Гартны карыстаецца паглыбленай іншасказальнасцю. Падкрэслівае эмацыянальную сувязь з рознымі праявамі рэчаіснасці. Пацвярджае вядомую праўду: закаханы чалавек любіць увесь свет.

Хочацца мне кветкі свежае, пахучай;
Хочацца мне ласкі цёплае, пахучай;
Хочацца шырокай незмяранай волі,
І шчаслівай, рэзвай маладзецкай долі.

Можна думаць, што верш гэты не з'яўляецца выразам кахання да канкрэтнай дзяўчыны. Варта залічыць яго да катэгорыі гімнаў у чэсць кахання ўвогуле. Сваім творам аўтар даводзіць, што каханне расшырае чалавечае сэрца, узбагачае і ўпрыгожвае яго. Другі верш з цыкла кахання мае больш канкрэтны характар. Па сваіх стылістычных асаблівасцях трэба яго залічыць да песеннай лірыкі. Характэрным прыёмам у вершы з'яўляецца паралелізм. Аўтар знаходзіць паралельныя, падобныя, аналагічныя моманты ў паводзінах чалавека і ў стане прыроды. Паралелізм асабліва моцна зазначаны ў двух першых строфах верша:

Загудзі ты, вецер,
Скалыхні вярбіну;
Заспявай ты песню,
Мілая дзяўчына;
Заспявай, як птушка,
Летняю парою,
Каб было мне шчасна
Пасядзець з табою.

З тэксту ясна відаць, што аўтар праводзіць пэўную аналогію паміж раскалыханай ветрам вярбою і дзяўчынай. Між дзяўчынай і расспяванай птушкай.

Яшчэ большая канкрэтызацыя пачуцця кахання выступае ў вершы „Дзяўчына". Твор гэты мае характар выразнай дэкларацыі кахання. У першай частцы твора аўтар паказвае рысы дзяўчыны, якія выклікаюць у яго сэрцы акрэсленыя пачуцці: у другой выяўляе трывогу, баючыся абыякавасці дзяўчыны; у трэцяй выходзіць з канкрэтнай прапановай: „стаць на векі другам!"

Верш „Дзяўчыне" мае цікавую арыгінальную структуру. Строфы тут складаюцца з трох радкоў. З тым, што рыфмуецца толькі першы радок з другім, а трэці радок мае характар чоткага, кароткага акорду, які па сутнасці паўтарае тое, што ўжо сказана ў папярэдніх радках:

Міла ты мне, міла пекнатою дзіўнай,
Голасам пявучым ў песні пераліўнай
Міла ты мне, міла.
Блізка ты мне, блізка шчыраю душою,
Прагнымі хаценьмі, сілай маладою
Блізка ты мне, блізка.
Родна ты мне сэрцам, да жыцця завучым,
Смагай ласкі ўбраным, горда, смела б'ючым,
Родна ты мне, родна.

Паўторы адных і тых жа слоў і фраз тут не выпадковыя. Яны паглыбляюць настрой верша, падкрэсліваюць сілу пачуцця паэта, упэўніваюць у яго дэтэрмінацыі і рашучасці.

Можам гаварыць аб элементах ідэалізацыі постаці дзяўчыны. У гэтым пахвальным гімне, праспяваным паэтам у чэсць дзяўчыны, выразна дамінуе захапленне духоўнымі якасцямі над захапленнем фізічнымі якасцямі. Па сутнасці не выступае фізічны сілуэт дзяўчыны. Затое многа сказана аб духоўным багацці, аб духоўных схільнасцях, аб прыгажосці і шчырасці сэрца. Дзякуючы такому характару паэтычнай ілюстрацыі верш пазбаўлены эратычных момантаў: з'яўляецца ён помнікам не жаночага цела, а жаночай душы.

З прыведзеных вершаў бачым, што ў каханні шукаў Гартны не драматычнага, а лагоднага, не нервовага, а спакойнага, не фізічнага, а духоўнага. Аднак, такая тэндэнцыя не акрэслівае наступных двух вершаў „Не спявай" і „Ноччу" — тут маем дачыненне з іншымі тэндэнцыямі.

Свежыя агурочкі ўжо ў лютым

Юзэф Грычэўскі ў сваёй цяпліцы збірае маладыя агурочкі ўжо ў лютым.

У гміне Юхновец Дольны вялікім зацікаўленнем карыстаецца вырошчванне гародніны. На яе, вядома, ёсць вялікае запатрабаванне ў недалёкім адсюль двухсоттысячным Беластоку. І так 18 сакавіка ў мінулым годзе заснаваўся тут першы ў нашым ваяводстве калектыў па вырошчванню гародніны. Уступілі ў яго Яніна Петрашэўская, Казімір Зімнох і Лех Мрачынскі. Калектыў шырока разгарнуў сваю дзейнасць і адразу перавыканаў намечаны план пастаўкі гародніны. Так заняў першае месца ў галіне прадукцыі. Найлепш удалася ім капуста „Слава“ і „Каменная галава“. Прадалі яе каля 200 тон. Дваццаць чатыры тоны капусты пчалярска-гароднінны кааператыў з Беластока выслаў на экспарт у Германскую Дэмакратычную Рэспубліку. Сабралі дваццаць тон буракоў „Чырвоны шар“, з якіх шэсць тон перазімавала ў капцы і зараз ранняй вясною паявіліся гэтыя буракі ў беластоцкіх крамах з агароднінай. У мінулым годзе асабліва абрадзіў пор (парэй) самай лепшай аўстрыйскай пароды „Сельвесія“. Было яго трынаццаць тон. У продажы будзе яго дастаткова аж да мая гэтага года. З перахоўваннем яго няма ніякіх клопатаў, зімаваць ён можа... пад снегам. Сэлеру (сельдэрэя) не хапіла да плана. Было ўсяго 8 тон і той крыху падсохлы. Яму пашкодзіла мінулагодняя асенняя суша і пазнейшыя прымаразкі.

На гэты год юхнавецкі калектыў закантрактаваў 33 гектары рознай грунтовай агародніны, на 10 га больш, чым у мінулым годзе.

А пачатак дзейнасці гароднiннага калектыву быў такі. Да вырошчвання гародніны заахвоціла сваіх суседзяў Яніна Петрашэўская. Дагэтуль яна самастойна займалася гэтым сем гадоў. А вядома, пры доглядзе гародніны праца нялёгкая і вынікі бываюць розныя. Інакш, калі гэта ўдаецца аблягчыць пры дапамозе машын. Але цяжка самому купіць, для прыкладу, трактар. А вось супольна атрымалі такі дазвол і грошай сабралася. Хапіла яшчэ і на плугі, і на глебачарпалку і культыватар. Неабходна яшчэ толькі купіць прычэп.

У юхнавецкім гароднінным басейне вырошчваюць гародніну таксама індывідуальныя плантатары. Да такіх належаць: з Юхноўца Дольнага Раман Буцько (ён штогод прадае 120 тон гародніны) і Вацлаў Буцько (107 тон), з Шараносаў — Станіслаў Даноўскі (звыш 40 тон), з Вулькі — Ян Быцуль (80 тон).

У юхнавецкай акрузе славяцца яшчэ найлепшымі агуркамі і трускалкамі жыхары Войшкаў.

Сяляне з гміны Юхновец Дольны прадаюць 1130 тон гародніны і 1300 тон трускалак і чорнай парэчкі.

Мы наведалі велізарную цяпліцу Юзэфа Грычэўскага (на здымку) з Малых Галувак. Тут на 1500 квадратных метрах растуць адны агуркі „Скернявіцкай“ і „Віляноўскай“ пародаў. Гаспадар закантрактаваў іх 15 тон. Першыя агурочкі — 200 кілаграмаў — даставіў у Беласток у канцы лютага... Неўзабаве павязе яшчэ салату. Дзве тоны. А ўжо позняй восенню забяспечыць беластоцкі рынак кіслай капустай, якой нарыхтоўвае 60-70 тон. Сёлета збярэ ён цыбулю з 1 га.

Варта дадаць, што Юзэф Грычэўскі вырошчвае розную гародніну ўжо звыш 30 гадоў і мае ў гэтай галіне багаты вопыт.

Я. Цялушэцкі
Фота аўтара

ЯК ДАЕХАЦЬ У КАС'ЯНЫ?

Пісьмо напісалі ў рэдакцыю жыхары невялічкай вёсачкі Кас'яны, якая знаходзіцца непадалёку ад вёскі Капітаншчына (гміна Нараўка) на ўскраіне Белавежскай пушчы:

„У нашу вёску вядзе дарога праз невялікую рэчку Велічкоўку. Але нялёгка па ёй даехаць нават фурманкай, не гаворачы ўжо пра аўтамашыну. Найгорш бывае вясною і восенню. Мясцовыя дарожныя ўлады здолелі толькі паставіць дарожны знак „стоп“ з чырвонай абводкай і на гэтым іх дзейнасць скончылася. Ці так павінна быць? А што калі здарыцца ў нашай вёсцы пажар? Тады нават пажарнікі не даедуць з дапамогай. Бо кудою?

Нялёгка нам вазіць мяшкі са збожжам ці бульбай на пункт скупкі. Але гэта мы павінны рабіць і робім нягледзячы на ўсё. Мінеральныя ўгнаенні таксама возім, бо як жа не даваць іх на нашыя і так слабыя сельскагаспадарчыя ўгоддзі. Не заўсёды таксама можам карыстацца сельскагаспадарчымі машынамі з „кулка“ з-за дарогі. Бо ўсё маецца так: з аднаго боку рака Нараўка, з другога і трэцяга непраездная пушча, з чацвёртага боку рэчка Велічкоўка і на ёй паламаны масток.

Можа начальнік гміны ў Нараўцы тав. Навіцкі дапаможа нам вырашыць гэтую справу? Мы са свайго боку дапаможам дзе трэба з рыдлёўкамі, а дзе з фурманкамі“.

Пісьмо падпісала шаснаццаць жыхароў вёскі Кас'яны. (ця)

Што новага ў гміне Міхалова?

Новы клуб у тэкстыльшчыкаў

Кіраўніцтва міхалоўскага прадпрыемства суконнай прамысловасці многа ўвагі прысвячае сацыяльна-бытавым умовам рабочых калектываў (на прадпрыемстве працуе каля 250 асоб). Цяпер ёсць тут лазня, сталовая, індывідуальныя шафы, сучасны лекарскі кабінет.

Нядаўна тэкстыльшчыкі з Міхалова пачалі бываць у прасторным, але ўтульным завадскім клубе, пры пабудове якога самі выканалі ўсе дапаможныя работы. Адзначыць трэба, што асаблівую актыўнасць праявілі члены завадской супрацьпажарнай аховы і ЗМС.

Як толькі быў адкрыты новы клуб, у ім пачала збірацца моладзь. (ця)

IX МЕСЦА Ў

Жанчыны з чыгуначнай Чаромхі арганізаваліся ў гурток вясковых гаспадыњ у маі 1970 года. Адразу ўступіла 21 асоба. Зараз чаромхаўскі КГВ налічвае больш ста членаў — гэта адна з найбольш актыўных жаночых арганізацый у нашым ваяводстве, якая запісала не адну прыгожую карту дасягненняў у грамадскай працы.

Тры курсы пячэння, два варэння, кравецкі курс, арганізаванне паказаў моды, танцавальных вечарын і вечарын з нагоды святкавання дзяржаўных гадавін. Гэта толькі частка таго, што зрабілі за перыяд амаль шасцігадовай дзейнасці. Чаромхаўскіх жанчын сустракаеш заўсёды там, дзе патрабуе сітуацыя.

Вось што гаворыць Галена Крычко — сакратар гміннай рады жанчын і душа гуртка КГВ:

— Наш гурток разгортвае ўсебаковую дзейнасць, пачаўшы ад тыпова жаночых і гаспадарчых спраў — арганізаванне кулінарных курсаў, гадоўля куранят, качанят і.г.д., а закончыўшы на ідэалагічна-палітычным навучанні. Сучасная жанчына не павінна быць толькі добрай гаспадыняй, якую займаюць хатнія справы і сям'я. Сучасная жанчына — гэта таксама грамадскі дзеяч і яе месца ў грамадстве. Нашы жанчыны ведаюць аб гэтым і намагаюцца справіцца з пастаўленымі заданнямі.
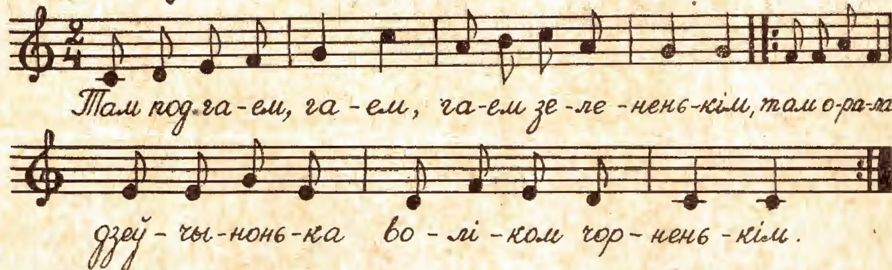
Кожны год арганізуюць жанчыны ў вёсках дзетсады. Вядома, не ўсюды, але там, дзе людзі хочуць. Трэба сказаць, што найлепш справа прадстаўляецца ў вёсцы Чаромха. Тут вясковы дзяцінец арганізуецца кожны год. Апрача таго, часта арганізуюцца танцавальныя веча-

даю прафсаюзаў чыгуначнікаў арганізаваць пры доме культуры „Калеяж“ пляцоўку гульняў для дзяцей нашага пасёлка. А пасля, як кожны год, вясеннія парадкі, куранята, дзетсады і г.д. і г.п.

Ул. Сідарук

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

ЛЮБОЎНАЯ

Там под гаем, гаем, гаем зелененькім,
там орала дзеўчынонька волiком чорненькім.
Там орала дзеўчынонька волiком чорненькім.
Орала, орала, не ўмела гукаті,
той наняла козачэнька на скрыпоньцы граті.
Той наняла козачэнька на скрыпоньцы граті.
Козачэнько грае, очкамі моргае,
а хто ж его душу знае, на кого моргае?
А хто ж его душу знае, на кого моргае?
Чы на мое коні, чы на мое волы,
чы на мое бело лічко, чы на чорны бровы.
Чы на мое бело лічко, чы на чорны бровы.
Чорны бровы маю, той не веселюсе,
лепей пойду до дунаю — з жалю ўтоплюсе.
Лепей пойду до дунаю — з жалю ўтоплюсе.
Не топісе, дзеўко, бо душу загубіш,
скажы, скажы лепей праўду: кого верно любіш.
Скажы, скажы лепей праўду: кого верно любіш.
Ой, люблю я того Яся молодого,
ой, куды не повернусе — нудно мне без ёго.
Ой, куды не повернусе — нудно мне без ёго.
Пойду до коморы посцель белу слаці,
посцель бела, сцена нема — ні з кім розмоўляці.
Посцель бела, сцена нема — ні з кім розмоўляці.
Посцелька беленька, а сцена немeнька,
а я бедна, беднюсенька, сама одзіненька.
А я бедна, беднюсенька, сама одзіненька.

Ад Веры Паповай, 1932 г. нараджэння, г. Беласток, якая навучылася гэтай песні ад сваіх матулі, бабулі і цёткі, што жылі ў вёсцы Гнецюкі каля Заблудава, запісаў 20 кастрычніка 1975 г. М. Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі — Л. Панько.

Ці ведаеце, што...

...Варшава як горад існуе звыш 700 гадоў.

...сёння Варшава налічвае звыш 1 мільёна 410 тысяч жыхароў. Гэта значыць, што ў сталіцы Польшчы жыве кожны 25-ы паляк або кожны 25-ы паляк гэта варшавянін.

...Варшава з'яўляецца найбольшым горадам Польшчы, але па колькасці насельніцтва займае 13 месца ў Еўропе і 63 у свеце.

...у Варшаве на 100 мужчын прыпадае 116 жанчын.

... на работу ў Варшаву даязджае больш 170 тысяч асоб.

...Варшава займае плошчу ў 30 кіламетраў з поўначы на поўдзень і 25 кіламетраў з захаду на ўсход.

...у Варшаве існуе 9 520 індывідуальных гаспадарак і 25 дзяржаўных сельскагаспадарчых прадпрыемстваў. (ця)

БУЛЬБЯНЫЯ КАТЛЕТЫ

На 75 дэкаў варанай бульбы трэба ўзяць 2 яечкі, 2 цыбуліны, 1 лыжку тлушчу, соль, перац, мускатны арэх (мушкаталовая галка), крыху цёртай булкі, тлушч для смажэння.

Звараную бульбу прапусціць праз мясарубку. Дадаць да бульбы дробна нарэзаную, падсмажаную на тлушчы цыбулю, яечкі, перац, сцерты на тарцы мускатны арэх. Вымяшаць. Зрабіць з атрыманай масы валік, палажыць яго на дошку, пасыпаную сцертай булкай. Нарэзаць кружкі па 2 см таўшчыні, мачаць у булку, смажыць.

Падаваць гарачыя з салатай з кіслай капусты і грыбным ці таматным соусам.

БУЛЬБЯНЫЯ КЛЁЦКІ

На паўкілаграма варанай бульбы даць 5 дэкаў масла, 4 яечкі, 20 дэкаў мукі, соль.

НА ПРАДВЕСНІ

Жаўткі расцерці з маслам ці маргарынам. Дадаць да іх бульбу, прапушчаную праз мясарубку, вымяшаць. Спалучыць масу з мукой і збітымі бялкамі. Браць лыжкай масу і апускаць у кіпячую ваду ў шырокай каструльцы. Варыць мінут 6. Выняць з вады. Паліць гатовыя клёцкі маслам ці скваркамі, можна пасыпаць сцертым галандскім сырам.

БУЛЬБА ПА-НЕЛЬСОНСКУ

На 15 дэкаў бульбы ўзяць 5 дэкаў сала, 2 цыбуліны, 3-4 яечкі, 3 дэкі сушаных грыбоў, паўшклянкі смятаны, лыжку мукі, соль, перац.

Раніцай зварыць бульбу „у мундзірах". Памытыя і намочаныя грыбы зварыць у дзвюх шклянках вады. Грыбы выняць і нарэзаць на палосачкі. Вывар заправіць смятанай з мукой. Цыбулю таксама нарэзаць кружочкамі. Каструлю змазаць тлушчам. Палажыць пласт нарэзанай бульбы, на гэта грыбы, яечкі, цыбулю. Пасаліць, пасыпаць перцам, палажыць ізноў пласт бульбы. Заліць грыбным соусам. Запячы.

Падаваць з салатай з кіслай капусты.

Гаспадыня

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Г. наведваў Я. і абяцаў з ёй ажаніцца. Давяраючы яму, Я. пазычала яму розныя сумы грошай, будучы перакананай, што ён з ёй ажэніцца, і засцерагаючы, што толькі таму яму грошы пазычае. Праз нейкі час Я. зразумела, што Г. залежыць больш на яе грошах, чым на ёй, і што сур'ёзнага намеру жаніцца ён не мае. Яна патрабавала звароту грошай, якія яму дала, спасылаючыся на тое, што ён не стрымаў умовы, паводле якой меў з ёй ажаніцца. Ён адмаўляецца ад звароту, тлумачачы, што, атрымоўваючы грошы, не абавязваўся іх звярнуць. Ці ёсць асновы да патрабавання звароту грошай, якія атрымаў Г.?

АДКАЗ: Умова Я. з Г., на аснове якой ён абавязаўся з ёй ажаніцца і таму атрымоўваў ад яе грошы, з'яўляецца нявažнай. Закон не дапускае гэткіх умоў і не творыць яны ніякіх абавязанняў. Аднак той, хто без прававой асновы атрымаў маёмасць, абавязаны яе звярнуць. На гэтай аснове Я. можа патрабаваць звароту грошай, якія атрымаў ад яе Г. Іншая справа, што яна павінна даказаць, колькі грошай яна яму дала, што можа быць нялёгкай справай, беручы пад увагу няпэўную чэснасць Г.

Этнаграфічная акенца

Вёска Багноўка пад Беластокам. **Фота М. Гайдука.**

ВЕР—НЕ ВЕР

Сплю і бачу ў сне неба. Фіялетавае, цёмнае. На фоне яго адна хмара, вялікая, у форме птушкі, нібы нават з крыламі. І птак гэты нібы упадаў, нібы прычаіўся. Я вельмі перапужаўся. Пабег да машыны, каб схапіць фотаапарат і зрабіць здымак. Хацеў запомніць гэту з'яву, але аказалася, што я пакінуў фотаапарат у хаце. З'ява на небе тым часам пабляднела і прапала. Тады я знайшоў доўгае палатно і пачаў маляваць ні то вужа, ні то змяю. Адзін сябра мне вельмі перашкаджаў, знеахвочваў мяне. Але іншым карціна падабалася. Усё ж я стаў знішчаць гэта палатно. Усе шкадавалі. Я таксама. Сябра той сказаў: „Што ты пазіруеш на вялікага Рэмбрандта, ты ж і так ведаеш, што была гэта дрэнная карціна". І тут я прачнуўся.

С. Р.

З вашага сну можна зрабіць вывад, што маляванне з'яўляецца вашым штодзённым заняткам. Усё ж чалавек, які малюе толькі ад часу да часу, нават у сне не параўноўваў бы сябе з Рэмбрандтам. Але і так маляваць у сне — значыць тлумачыцца ў нейкай складанай справе. Вынікне яна, бадай, з той цёмнай хмары, якую вы ўбачылі на небе, але думаю, што ваша тлумачэнне вырашыць справу на вашу карысць (хмара была ў форме птушкі). Ёсць у вас ворагі сярод калег па прафесіі, якія вам выразна зайздросцяць і прычыняюцца да ўскладнення вашых спраў (змяя). Але дзе іх не сустрэнеш... Добра, што вы знішчылі палатно: выйдзеце з справы чыстым.

Астрон

Дарагое „Сэрцайка", мне 18 год. Пазнаёмілася я з хлопцам у адзін майскі вечар на вяселлі ў сяброўкі. Ён мне спадабаўся з першага погляду, і я была ўпэўнена, што каханне ўзаемнае: столькі ж ён мне гаварыў цёплых, сардэчных слоў. Як адна хвіліна, праляцеў год часу. І я аднойчы пераканалася, што не кахае мяне мой хлопец. Была ў нашай вёсцы забава, я цешылася, што ізноў, як заўсёды, буду гуляць з Толікам, а ён узяў мяне танцаваць толькі адзін раз. Больш да мяне не падышоў. Мне было балюча і сорамна, бо ўсе ведалі, што я з ім хаджу, а цяпер гуляў з іншымі, на мяне і не глянуў. Я з вялікім жалем вярнулася дамоў. Старалася не думаць аб тым, што сталася, але гэта нялёгка. Наадварот, я аб ім думаю ўвесь час і кахаю яго яшчэ мацней. „Сэрцайка", што рабіць?

Таіса з Бельска

Зразумела, цяжка пагадзіцца, што той, каго шчыра, праўдзіва кахаеш, аб якім марыла, пакінуў цябе, адышоў, нічога не сказаўшы. І дзіўна, што вельмі часта сярод хлопцаў так здараецца. Ці ж бракуе ім адвагі сказаць праўду, калі нават і прамінула, пагасла каханне, бо сапраўдны мужчына скажа дзяўчыне адкрыта праўду, а не будзе рабіць камедыі на забаве, у публічным месцы. І не будзе нятактам, калі ты, пры нагодзе, сама Толіка аб гэтым спытаеш. Мо яшчэ ўсё будзе добра. Не адну цябе ў маладых гадах спаткае такая крыўда. Старайся забыць аб ім, займіся тым, што цябе цікавіць найбольш, каб не нудзіцца, не раздумоўваць. Пройдзе час, астыне і тваё каханне да Толіка. Спаткаеш калісь хлопца, якога пакахаеш не менш яго.

„Сэрцайка"

Але яны ўсё ж дагналі. Усё даўжэлі Цімошкавы прыпынкі і ўсё менела сілы, а з ёю канчалася яго рашучасць уратавацца ад пагібелі. Надзвычай Іван заклаў у пісталет новы магазін, хлопец лічыў яго стрэлы — гэта дзесяты, значыць, у іх асталося ўсяго шэсць патронаў.

Шэсць патронаў — шэсць маленькіх магчымасцей прадоўжыць жыццё.

Добра яшчэ, што над імі ўсталявалася ноч. У густой сіні неба раямі трапяталіся зоры, навокал стуліўся ў цемры снежны зімовы прастор. Ён быў вельмі вялікі, але зусім пустэльны і цесны, каб схаваць двух чалавек. Куды было бегчы і дзе ратавацца — таго не ведалі яны і шкандыбалі па вінаградніку ў той бок, у які гналі іх немцы.

А недзе не дужа далёка грукацеў бой і чуваць былі выбухі. Лежачы ў снезе, Цімошкін выразна чуў знаёмае парнае „трах-бах" — гэта стралялі танкі. Усведамленне блізкасці сваіх яшчэ надало трохі сілы. Прытрымліваючы сябе на локцях, ён зноў падставіў Ваню спіну, і той сашчапіў на яго шыі свае сцюдзёныя рукі. Хістаючыся, хлопец падняў страшэнна цяжкае цела сябра, і ў той час спахмурнелую начную далеч, бы нізкая маланка, крамсануў трасёр. Ён быў кароткі і хуткі — мільгануў і прапаў. Ледзьве трымаючыся на нагах, Цімошкін стаяў, утарапіўшы вочы ў ноч, і тады зноў бачыў кароценькі мільклівы бляск насустрач першаму. Гэта было недзе далёка, збоч кургана, пад самы начны небасхіл. Нейкая раптоўная надзея загарэлася ў ім, здаецца, зноў вярталіся страчаныя сілы, і ён, прыгнуўшыся ледзь не да самага долу, шырока пасігаў між кустоў. Ваня ўвесь час маўчаў за спіной, ногі яго, здаецца, валакліся па снезе, а ён, сціўшы зубы, душыў у сабе стогны і трываў.

У гэты раз Цімошкін прасігаў не менней чым трынаццаць крокаў. Трынаццаць шырокіх натхнёных крокаў — насустрач ратунку, да недалёкіх сваіх. Пасля зноў упаў каленямі ў снег, задыхаючыся, узняў голаў і ўглядзеўся ў ноч.

Там, у далечы, з'явіўся агеньчык. Яшчэ разы два мільганулі трасёры, данесласе глухое далёкае „трах-бах", а затым ужо трапятаў, гарэў і міргаў на ветры адзін яркі чырвоны агеньчык.

Ваня таксама прыўзняўся на локці, угледзеўся і сказаў тое, ад чаго ў Цімошкіна балюча нешта заныла ўнутры.

— Наша трыццацьчацвёрка...

Так, то гарэла трыццацьчацвёрка. Хлопцы ўжо нагледзеліся, як гараць розныя танкі, і здалёк, не так па абрысу, як па агню, маглі распазнаць іх. Невядома чаму, але трыццацьчацвёркі заўжды ўспыхвалі, нібы факел, і гарэлі яркім, імпэтным полымем. Аддаўшыся шчымліваму смутку, хлопцы трохі часу ўглядаліся ў гэты далёкі агеньчык — свежую пякельную магілу невядомых, але да болю родных сваіх.

— Рус, здавайсь! — зноў закрычалі іх даганяты, і з цемрадзі зноў загрукацела-залапатала чарга. Кулі сям-там скубанулі кусты, адна віскліва зрыкашэціла ў ноч. Немцы, здаецца, падыпшлі ўжо зусім блізка і, вядома, даўно б расстралялі абоіх, калі б не было вінаградніку.

Ваня адкінуў назад руку і стрэліў. У адказ прагрукацела некалькі чэргаў, і яны ўбачылі агеньчыкі са стваоў аўтаматаў. Гэта было не далей чым за якіх дзвесце метраў.

Але хлопцавы сілы скончыліся. Падняць Шчарбака, каб уцякаць, Цімошкін ужо не мог, а іншага ратунку ў іх не было. Ваня зразумеў тое, яны распаўзліся ў бакі, каб не ляжаць разам, стаіліся пад кустамі вінаграднай лазы і прыціхлі.

Здаецца, набліжаўся канец.

Не бачачы іх, ворагі абстралялі наўздагад некалькі мясцін і змоўклі, пэўна чакаючы, калі яны зноў пакажуцца або адазвуцца. Цімошкін пластом ляжаў за гусцейшым кустом і толькі чакаў Ваневых стрэлаў. Ён баяўся зблытаць іх лік, бо два апошнія патроны патрэбны былі самім.

І ў той час азваўся Шчарбак.

— Цімошкін, — ціха паклікаў ён. — Паўзі!

У хлопца ад тых слоў у благім прадчуванні скаланулася сэрца, але ён маўчаў, узіраючыся ў распластаную на снезе постаць.

— Паўзі! Я затрымаю.

Ціха, сам сабе, Цімошкін усміхнуўся. Дзівак-чалавек! Колькі яны былі разам, але ён, пэўна, так і не распазнаў свайго сябрука. Хлопец ведаў, што Ваня сумленны і смелы, і не здзівіўся ад намеру сваёй пагібеллю ўратаваць Цімошкіна. Але хіба ён мог пагадзіцца на тое?!

— Не! Не магу.

Ваня сціх, памаўчаўшы крыху, а пасля, быццам раптоўна згадаўшы нешта, вылаяўся.

— Ідзі, пакуль не позна! Ну! Паўзі! Пасля я...

Ён хацеў ашукаць сябра, мабыць, першы раз у жыцці, — ашукаць для яго ж ратунку, цаною свайго жыцця, бо куды ён мог адпаўзці з такою ранай?!

— Не кажы глупства, — зазлаваў Цімошкін.

Можа хто з іх варухнуўся, а можа немцы ўчулі голас, толькі зноў ударыла чарга. У кустах нешта шаснула, хлопец тыцнуўся тварам у снег, а Ваня трывожна войкнуў. Здрадніцкая агнявая пляма бліснула ў Цімошкінавых вачах, і ён ухапіўся з долу.

— Ваня!!!

— Ідзі, — аслабела сказаў Шчарбак. — Паўзі... Я ўсё...

ТРЫБУНА чытачоў

Прыедзьце, убачыце

29 лютага адбылося першае сёлетняе спатканне будучых першакласнікаў з настаўнікамі бельскага ліцэя.

Ужо ад восьмай гадзіны моладзь групкамі заходзіла ў школу. Вучні гаспадарчага класа стараюцца навязаць з імі размовы, паказваюць раздзявальню, вядуць на трэці паверх будынка. Сёння ўсе класы нашага ліцэя шырока раскрыты. Дзяўчаты і хлопцы з вялікім зацікаўленнем аглядаюць паасобныя кабінеты. Асаблівую цікавасць выклікаў кабінет па гісторыі, дзе ў скарачэнні паказана гісторыя нашага горада. Ёсць таксама куток, прысвечаны патрону нашага ліцэя Браніславу Тарашкевічу, у кабінеце польскай мовы іх зацікавіла вялікая колькасць слоўнікаў і школьных дапаможнікаў, з якімі яны не сустракаліся ў пачатковых школах. Я гаварыла з многімі з іх. Аказваецца, у іх вельмі многа пытанняў, і розных. І гэта добра, мы рады іх зацікаўленню. Настаўнікі таксама з вялікай шчырасцю і сардэчнасцю размаўлялі са сваімі будучымі вучнямі.

У 9 гадзін пачынаецца афіцыяльная частка сустрэчы. Спатканне адкрыла адна з лепшых вучаніц нашага ліцэя Крыстына Парфенюк з III ц класа. Яна каротка пазнаёміла гасцей з гісторыяй нашага ліцэя. Потым шырока расказвала аб штодзённай атмасферы ў нашай школе.

Потым выступалі вучаніцы з першых класаў. В. Васілеўская і К. Турковіч падзяліліся сваімі ўражаннямі з першага года прабывання ў ліцэі.

Юрка Баена выступіў ад імя вучняў чацвертых класаў нашага ліцэя. Ён шчыра заахвочваў паступаць у нашу школу.

Самым важным момантам сустрэчы былі спатканні паасобных груп з настаўнікамі: матэматычна-фізічная група — з мгр М. Красоўскім, гуманістычная — з мгр Г. Карпюк, біялагічна-хімічная — з мгр О. Нікановіч і агульная — з мгр З. Красоўскай.

Вясёлыя і задаволеныя васьмікласнікі пакідалі школу. Яны многа цікавага і новага ўбачылі і пачулі аб сваёй будучай школе. Напэўна, большасць з гэтай 80-асабовай групы прыедзе на наступныя сустрэчы. Шчыра заахвочваем.

М. Базылюк

НА ДВАЦЦАЦІГОДДЗЕ БЕЛАРУСКАГА ТЫДНЁВІКА „НІВА“

У зімнюю сцюжу, у летнюю спёку
Стары ды малы „Ніву“ чытае.
Яна, як крыніца, як травам раса,
Жыццё нам усім дастаўляе.

„Ніва“ малодка — ёй дваццаць год.
А колькі ўжо нас навучыла!
Дзякуй за гэта „Ніве“ і „Зорцы“,
У іх наша слава і наша сіла.

„Няхай „Ніва“ родзіць, а „Зорка“ ззяе
На шчасце ўсім нам, на долю,
Каб свежага хлеба, чыстай вады
Ды сонца мы мелі даволі.

Дзякуй рэдакцыі „Нівы“ маёй
За розум, за сэрца і працу,
Чытаючы „Ніву“, часта смяюсь,
Але і часта бывае, што плачу.

Маім цёплым словам, што хачу перадаць,
Не ведаю ліку, ні краю.
Калі б трэба было адным словам сказаць,
Я сказаў бы, што шчасця жадаю.

(ва)

Жывёлагадоўля найважнейшая

Натуральныя ўмовы гміны Гарадок спрыяюць развіццю жывёлагадоўлі. Таму мясцовы кааператыў сельскагаспадарчых гурткоў (СКР) шмат увагі прысвячае развіццю свінагадоўлі.

І так калектыўная сельская гаспадарка (ЗГР) у Залуках, якая падлягае гарадоцкаму СКР, пачала спецыялізавацца ў гадоўлі свінаматак і парасят. Для гэтага прыстасавала яна адзін з кааператыўных будынкаў, які знаходзіцца за вёскай. Цяпер ёсць у ім 52 свінаматкі і каля двухсот парасят. Сёлета парасяты з залукаўскай свінафермы будуць браць да адкормкі сельгасгурткі ў Бялявічах і Вейках.

Сельгасгуртко́ўцы з Залукаў загаспадарылі 400 гектараў ПФЗ-аўскіх зямельных угоддзяў у ваколіцы вёсак: Калоднае, Пясчанікі, Сафіпаль, Пераходы, Каралёў Мост, Радунін, Навасёлкі, Даўнева. Восенню пасеялі яны жыта на 140 гектарах, а вясною пасеюць авёс, лубін, канюшыну і сырадэлю, а таксама пасадзяць бульбу. Будзе зерне дзяржаве і корм для свіней.

Свінагадоўляй займаецца таксама гурток у Бялявічах. Бялявіцкія сельгасгуртко́ўцы самі пабудавалі новую хлеўню. Мінулым летам яны адкармілі і прадалі дзяржаве 890 свіней.

(ця)

— Не пайду! — вырвалася ў Цімошкіна, і тут жа яго апанаваў жах ад думкі, што з Ванем сталася ліха. Па снезе паўзком ён кінуўся да яго, але не дапоўз якіх два крокі, калі Іван страпянуўся, паднёс да галавы пісталет і стрэліў.

Хлопец ледзьве не закрычаў ад роспачы і, ускочыўшы на ногі, ужо не хаваючыся, кінуўся да таварыша. Ваня ляжаў зусім абмяклы, і снег ля яго галавы, дробна апырсканы крывёю, чамусьці здаваўся недарэчна рабы.

Зараз жа ў вінаградніку загрукацелі аўтаматы, кулі пачалі дзяўбсці снег, але Цімошкіну ўжо не было страшна. [illegible]авярнуў сябра на спіну, пасля ад[illegible] абхапіў яго вялікую лабастую [illegible] і адубянелай сваёй далонню [illegible]аў заціснуць скроню, з якой [illegible]льцаў усё плыла ліпкая, цёплая [illegible]. Не адразу ўцяміў ён, што апошні яго гэтай бядзе таварыш, яго лепшы франтавы сябра быў ужо мёртвы...

Калі зусім блізка ў вінаградніку з'явілася некалькі цёмных прыгнутых постацей, ён вырваў з пахаладзелай рукі Шчарбака яго пісталет і стрэліў — раз, другі, трэці. Здаецца, яго стрэлы нешта зрабілі ворагам, — нехта заекатаў там, — немцы бязлітасна густа секанулі па вінаградніку з аўтаматаў. Цімошкін жа хвіліну туліўся ля нежывога сябра, а пасля, да канца ўсвядоміўшы ўсё, кінуўся прэч.

Ён мусіў ратаваць сябе. На руках і каленях ён караскаўся па снезе між вінаградных кустоў, поўз, пасля ўскочыў, пабег. Ззаду зноў калацілі ноч стрэлы. Кулі ці, можа, галіны сцебанулі па полах яго шыняля — хлопец упаў, з паўхвіліны стаіўся, затым зноў ускочыў і бег, бег...

Праз нейкі час яны, здаецца, адсталі, перасталі страляць і ўжо не даганялі яго — можа, яны знайшлі нежывога Ваню і спыніліся. Тады ён пайшоў павальней, зачапіўся за нешта, упаў і доўга змярцвела ляжаў на марознапякучым доле.

Пасля, сцяміўшы, што прыйшоў ратунак, сеў на снезе і ўпершыню агледзеўся. Скрозь было ціха. Над шырокім прыцьмелым прасторам драмала зімовая ноч і снавалі ў вышыні зялёныя, белыя, сінія зоркі. Адна з іх, быццам упаўшы з неба, чырвоным агеньчыкам ярка блішчала ў далечыні, і ён здагадаўся, што гэта гарыць-дагарае той танк. Хлопец узрадаваўся яго прызыўному роднаму бляску і ўстаў.

Затым ён памалу ішоў — адзін на ўсёй гэтай азмрочанай роўнядзі — і плакаў. Даўно ўжо, мабыць з маленства, так не душылі яго пякучыя слёзы — ад яго несуцешнае страты, ад адзіноты, ад горкага болю ваенных няўдач, ад агіднае здрады Блішчынскага. Толькі б дайсці да сваіх! З зацятай рашучасцю прагнуў Цімошкін кары яму — і дзеля помсты, і ў імя справядлівасці.

Праз слёзы і знямогу ён нічога не бачыў навокал, апроч далёкага агеньчыка, які ціха бліскаў на нечай заўчаснай жалезнай магіле. Ён вёў хлопца ў цемрыве ночы — з пагібелі ў жыццё, туды, да сваіх.

Канец.

Спатканне з аўтарам „Загонаў“

6 лютага па запрашэнню мясцовага гуртка БГКТ наведаў Трасцянку аўтар „Загонаў“ Сакрат Яновіч. Ён сустрэўся з жыхарамі вёскі ў мясцовым клубе. Чытаў свае апавяданні і фрагменты аповесці, расказваў, што лягло ў аснову напісання таго ці іншага твора. Затым сабраныя задавалі пісьменніку шматлікія пытанні, на якія аўтар адказваў з вялікім пачуццём гумару. Пасля падпісваў свае зборнікі „Загоны“, „Вельке място Бялысток“, а таксама „Літаратурную Беласточчыну“.

Спатканне працягвалася дзве гадзіны. Прысутнічала шмат жыхароў вёскі. За цікавую аўтарскую сустрэчу падзякавала Маня Амельянюк, запрашаючы госця на чарговыя сустрэчы ў Трасцянку.

(г)

Стаднёўка

У пачатку лютага 1976 года ў групе сельскагаспадарчых школ, што ў Бельску Падляшскім, адбылася традыцыйная „стаднёўка“. Арганізатарамі яе была моладзь матуральных класаў. Урачыстасць працягвалася да раніцы 1 лютага. Прысутнічалі кіраўніцтва школы і інтэрната, настаўнікі і выхаваўцы, бацькі і запрошаныя моладдзю госці. Былі гульні, супольная вячэра, прамовы, жарты і гумар. Было вельмі весела. Іграў аркестр. Урачыстасць фінансавалі: моладзь сваімі складчынамі, бацькоўскі камітэт і вучнёўская спулдзельня. Моладзь апошніх класаў будзе вучыцца да 30 красавіка 1976 г.

Мікалай Няплоха

Аб „Падлясянцы“

Калі будзеце ў Бельску і захочаце паесці, абавязкова зайдзіце ў рэстаран „Падлясянка“. Тут можна заўсёды атрымаць смакавіты абед. Меню багатае і штодзённа змяняецца. І што важнае, калі якая-небудзь страва знаходзіцца ў меню, напэўна ёсць яна і на кухні, не толькі на паперы. Заказанай стравы доўга чакаць не прыходзіцца. Рэдка можна ўбачыць, каб афіцыянткі проста сядзелі за службовым столікам і пазяхалі, або курылі папяросы (хіба тады, калі няма наведвальнікаў). Яны заўсёды сочаць за тым, што дзеецца ў зале, абавязкова зменяць вам абрус перад тым, як пададуць ежу. Ветлівыя тут афіцыянткі.

Некалькі разоў быў я ў гэтым рэстаране, і трэба сказаць, што ні адзін раз не здарылася мне пачуць „Гэта не я — гэта сяброўка“.

Спадабалася мне тут, і задумаў я напісаць некалькі слоў падзякі ў кніжку скаргаў і ўваг за добрае і ветлівае абслугоўванне. Прагледзеў я гэтую кніжку і не знайшоў ніводнай скаргі, самыя цёплыя словы.

На працягу некалькіх мінулых гадоў „Падлясянка“ прымала ўдзел у конкурсе часопіса „Святовід“, і ў мінулым годзе атрымала першую ўзнагароду ў гэтым конкурсе — сярэбраную патэльню. За добрую працу не раз атрымлівала дыпломы (яны вісяць у кабінеце кіраўніка). Гастраномію не часта ўспамінаюць добрымі словамі. Аб „Падлясянцы“ інакш гаварыць нельга. Не малая ў тым заслуга яе кіраўніка Яўгеніі Аляксеюк і намесніка Зыгмунта Жукоўскага.

Інтрыгуе мяне толькі адна справа, а менавіта — катэгорыя гэтага рэстарана. У пачатку мінулага года змянілі катэгорыю з другой на трэцюю, а нацэнка не змянілася. Ад 20 студзеня бягучага года зноў „Падлясянка“ перайшла з трэцяй у другую катэгорыю, уставілі таксама новыя крэслы. Нацэнка цяпер стала намнога вышэйшая.

Ці аддзел ВСС у Бельску чагосьці тут не пераблытаў? Бо ці спажывец мае абавязак плаціць вышэйшую цану за змену вывескі? А не змянілася больш тут нічога. Сам асабіста правяраў. Тыя самыя ветлівыя афіцыянткі, тое самае старраннае кіраўніцтва, тыя самыя сталы.

В. С.

Філармонія ў Трасцянцы

Трасцянку наведаў септэт Беластоцкай філармоніі, які выступіў з гадзінным канцэртам у мясцовым клубе. Септэт выступіў у складзе: Ежы Бурда і Яўген Савэчка — трубка, Іпаліт Лэнчыцкі і Збігнеў Мруз — гітара, Станіслаў Альханоўскі — акардэон, Раман Кажушэк — пузон і Чэслаў Лямёт — перкусія.

Яны сыгралі шэраг папулярных мелодый. Асабліва цёпла ўспрыняла публіка „Калінку“ і „Малдаванку“, а таксама танга ў стылі „рэтра“ ў выкананні Ежы Бурды і мелодыю з кінафільма „Love story“ ў тым жа выкананні на трубцы.

Насоўваецца тут рэфлексія: едучы з канцэртам у вёску, дзе ў асноўным насельніцтва складаецца з беларусаў, добра было б, каб артысты з філармоніі рыхтавалі і беларускія мелодыі.

Слухачы, а сабралося іх нямала ў халоднай зале клуба, успрымалі музыку сардэчнымі воплескмі. Публіку і артыстаў саграваў вясёлымі жартамі і анекдотамі вядучы Януш Серакоўскі.

За хвіліну добрай музыкі ў трасцянскім клубе належыцца падзяка Дзяржаўнай філармоніі ў Беластоку, як і прадстаўніку РСВ „Прэса-Кніжка-Рух“, якія былі арганізатарамі.

І яшчэ адна рэфлексія: добра было б, каб грамадскія арганізатары ў Трасцянцы і гмінныя ўлады ў Нарве падумалі аб тым, каб клуб у Трасцянцы стаў больш утульным, прыгажэй абсталяваным, цяплейшым зімою. Здаецца, што ў выніку новага адміністрацыйнага падзелу краіны ў нашу Трасцянку часцей будуць наведвацца артысты са сталіцы ваяводства, і прымаць іх у неахайнай зале проста непрыстойна. Гэтую рэфлексію кірую перш за ўсё мясцоваму гуртку ЗСМВ і іншым арганізацыям.

Га-Та

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

САКОЛКА ПРЫГАЖЭЕ

У артыкуле гаварылася аб недастатковым парадку і чысціні на вуліцах горада, асабліва вакол вакзала ПКП.

*

Odpowiadając na notatkę prasową pt. „Sokółka pięknieje" jaka się ukazała w „Niwie" Nr 52 z dnia 28 grudnia 1975 r. wyjaśniam, że dla poprawy wyglądu i podniesienia estetyki terenów przydworcowych dotychczas wykonano następujące prace:

1. Wybudowano wzdłuż torów kolejowych nową ulicę Okrzei co umożliwiło odciążenie ul. Kolejowej z nadmiernego ruchu pieszego i kołowego.
2. Między ulicą Kolejową i Okrzei wybudowano w ramach czynów społecznych na terenach dotychczas opuszczonych nowe zieleńce, chodniki, zasadzono krzewy i kwiaty.
3. Z terenów przeddworcowych przeniesiono w nowe miejsce stanowiska autobusowe PKS, które w ramach czynów społecznych zagospodarowano, zadaszono i zradiofonizowano.

Do całkowitego zakończenia prac porządkowych pozostało do wykonania:

1. Przykrycie rowu otwartego służącego do odwadniania miasta. Dokumentacja techniczno-ekonomiczna jest w trakcie opracowywania. Roboty budowlane planujemy na rok 1977.
2. Wzdłuż torów kolejowych rozpoczęto budowę utwardzonej nawierzchni co spowoduje zlikwidowanie zanieczyszczeń dotychczas tam występujących. Z sytuacją tam panującą zapoznano Terenowego Inspektora Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej jak również organa Milicji Obywatelskiej.

Naczelnik Miasta i Gminy inż. Jan Zembowicz.

ГОЛАС ЛЮДЗЕЙ ДА ЭКСПАЗІТУРЫ ПКС У САКОЛЦЫ

Аддзел ПКС у Беластоку ўважліва аднёсся да просьбы жыхароў вёсак Слойка, Бабікі, Малявічы, Кнышэвічы і іншых і вось што абяцае:

W odpowiedzi na pismo z dnia 3.I.76 r. oraz umieszczoną notatkę pt. „Głos ludzi do ekspozytury PKS w Sokółce" Oddział Osobowy PKS w Białymstoku wyjaśnia, że zawieszenie kursu autobusowego Sokółka—Babiki—Słójka—Sokółka o godz. 15.20 spowodowane zostało brakiem taboru autobusowego. Niemniej jednak wydano polecenie Placówce Terenowej PKS w Sokółce o natychmiastowe wznowienie wykonywania w/w kursu i dołożenia wszelkich starań o jego utrzymanie.

Zastępca Dyrektora d/s Przewozów Oddziału Osobowego PKS w Białymstoku Ryszard Lider

*

„Niwa" — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

Выратаванне тапельца

Вочы слесара Дворжака загаслі. Паходка стала вялай, рукі целяпаліся, як пугі. Ён марнеў на вачах.

Як брыгадзір я адчула, што абавязана пагаварыць з ім. Я запрасіла таварыша Дворжака да сябе, за шкляную перагародку ў даху. Запрасіла і паставіла некалькі навадных пытанняў плюс некалькі пытанняў раўном.

— Што ў цябе здарылася?
— Нічога.
— Мабыць, у сям'і?
— Так.
— Жонка?
— Угу.
— Паспрачаліся?
— Уцякла.
— Што ж ты збіраешся зрабіць?
— Тапіцца.

Мне стала ясна, што трэба ратаваць таварыша. Хоць бы дзеля выканання плана брыгадай. Ды як? Смешна прапанаваць чалавеку, які вырашыў утапіцца, каб ён абціраўся па вечарах мокрым ручніком. Тут неабходны моцны і хуткадзейны сродак. І раптам мяне асяніла!

— Тапіцца? — перапытала я Дворжака. — Лепш не прыдумаеш! Тапіся. Ды як свядомы і перадавы рабочы ты абавязаны спачатку здаць спецвопратку і інструмент. Абавязаны?

— Абавязаны, — дэпрэсіўным шэптам згадзіўся Дворжак і пачаў расшпільваць камбінезон.

— Не тут, — спыніла я яго. І, кінуўшы на шкляную перагародку, дадала:

— Ці мала што могуць падумаць! Ідзі на склад.

Загадскладам Браўнова загадала, каб Дворжак прынёс ёй ад брыгадзіра (гэта значыць ад мяне) даведку аб тым, што ён, Дворжак раздраў правы рукаў камбінезона на вытворчасці, а не на п'янцы.

Я напісала, што слесар Дворжак мог страціць левы рукаў, апіраючыся на станок, і гэтым дакументам здорава ўскладніла справу.

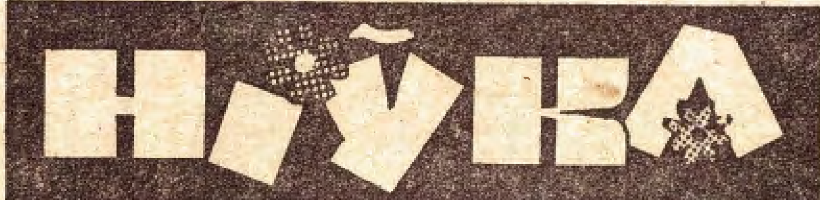
Браўнова адфутболіла Дворжака ў бухгалтэрыю, каб з яго вылічылі сем крон за амартызацыю спецвопраткі. Бухгалтэрыя накіравала камбінезон разам з Дворжакам да таваразнаўцы да акрэсленага працэнта. зносу. Адтуль Дворжак вярнуўся ў бухгалтэрыю, а адтуль яго паслалі да Браўновай за даведкай аб агульнай наяўнасці старых камбінезонаў на складзе.

Цэлы дзень Дворжак варочаў на складзе стосы старых камбінезонаў, а Браўнова іх пералічвала. Зрэшты, мабыць, варочала Браўнова, а лічыў Дворжак. Дакладна сказаць цяжка, таму што на складзе вісела паперка, напісаная рукой Браўновай: „Закрыта з выпадку пераацэнкі каштоўнасцей".

Вечарам, чакаючы аўтобуса на прыпынку ля завода, я ўбачыла таварышаў Браўнову і Дворжака. Яны ішлі пад руку. З бліскучымі вачыма, задыхаючыся ад смеху. Дворжак нешта расказваў сваёй спадарожніцы. Яна звонка і радасна рагатала. А ўсяго ж тры дні назад гаварыла, што гатова ўтапіцца з тугі па свайму ўцёкшаму мужу...

Я таксама ўсміхнулася. Прыемна ўсё ж выратаваць тапельца. А дваіх адразу — прыемна ўдвайне.

Власта Смржова
(Чэхаславакія)

Без слоў.

АЛЬПІНІСТ

Два альпіністы ўлезлі на высокую скалу. Адзін з іх пакаўзнуўся.

— Ты не ўдарыўся? — закрычаў яго таварыш.

— Не ведаю, я яшчэ не ўнізе, — пачуўся здалёку слабы крык.

МОЦНА

П'яны Кастусь прыйшоў да Парфена і просіць:

— Налі, братуха, мне сівухі, я вып'ю і пайду павешуся, — і схіліў галаву на стол.

Парфен кінуўся сюды-туды і кажа:

— Бяры.

— А моцная? — пытае Кастусь, не падымаючы галавы.

— Моцная, моцная, — гаворыць Парфен. — Шпагатная, не парвецца.

ЖАНІХ

У час шлюбу:

— Выбачайце, вы не ведаеце, хто з тых двух. мужчын жэніхам?

— Той, які выглядае заклапочаным. Вясёлы — гэта бацька маладой.

ТВОРЧАЯ ДЫСКУСІЯ

Артыст кажа рэжысёру:

— Я не хачу ашукваць гледача. Вы мне сапраўднае віно пастаўце.

— Добра. Але ж у чацвёртай дзеі вы павінны прыняць яд...

АДКАЗ ГАСПАДАРА

Перакулілася ў мужыка на дарозе фура.

Пачаў ён сабе ў грудзі кулаком біць і прыгаварваць:

— Ах! Чаму сына майго са мною няма!

— А навошта табе сын? — спыталі ў яго.

— Усе ведаюць мяне, як добрага гаспадара — і для мяне перакуленая фура — гэта ганьба. А калі б са мною быў сын, я б усё на яго зваліў.

ФОТА БЛІЗНЮКОЎ

— А вось гэта, — сказаў шатландзец, — фота маіх блізнюкоў.

— Блізнюкоў? Дык тут жа толькі адно дзіцё?

— Так, ды яны настолькі падобныя, што мы вырашылі не траціцца на двайное фота.

ДОКТАР ЗНАХАРУК

— Вы павінны неадкладна кінуць курыць!

— Я не куру, доктар.

— Ні кроплі алкаголю!

— Я зусім не п'ю.

— Вам трэба есці толькі вегетарыянскую страву.

— Я ненавіджу мясное.

— Ды што-небудзь, каб яго чорт узяў, вы любіце?

— Бульбу...

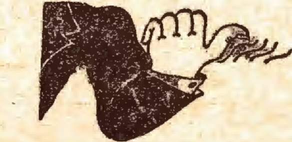
— Дык вось, ад сёння я забараняю вам есці бульбу.

МІНІВЕРШЫ

АДВАРОТНАЕ РАЗУМЕННЕ

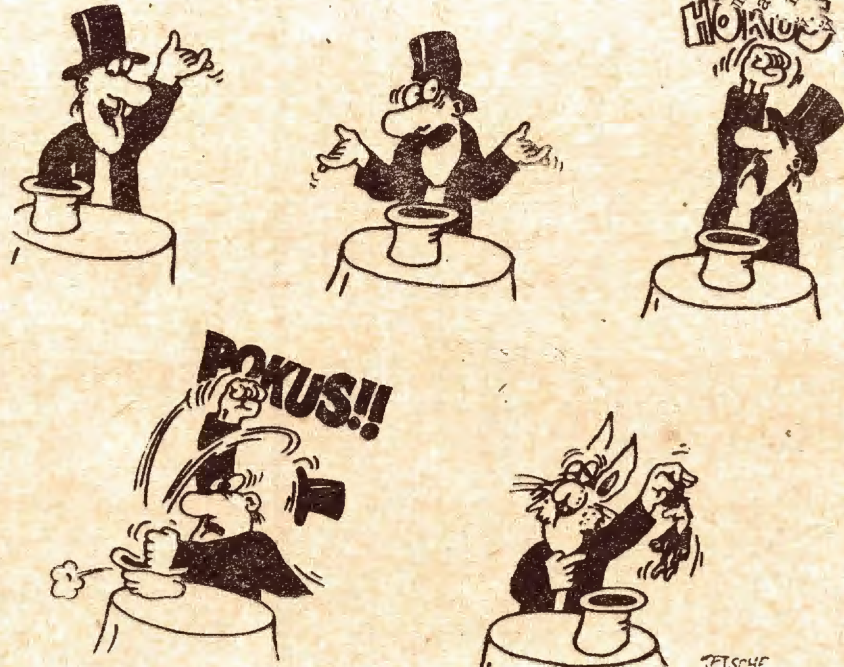
Ён так казаў, калі яго хвалілі:
— Люблю, як рэжуць праўду-матку ў вочы!
Інакш казаў да крытыкі ахвочым:
— Я не люблю страшэнна падхалімаў!
Бач, крытыкай дапамагчы мне хоча!

Мікола Вяршынін

...У начнога вартаўніка было алібі: калі рабавалі магазін, ён быў у другім месцы.

...„Як здрабнелі людзі!" — бедаваў людаед.

ПАШЫРАНАЯ ЗАЦІКАЎЛЕНАСЦЬ

Гутараць суседкі:

— Гэта, вядома, не мая справа, ды ты звярнула ўвагу, чым занята твая дачка?

— Чым?

— Яна вяжа малюсенькія шкарпэткі.

— Вельмі добра. Нарэшце яна пачала цікавіцца яшчэ чымсьці, апрача гэтых бясконцых гулянак.

ТРЭЦІ ЛІШНІ...

„Ідзе экзамен па філасофіі!" — папярэджваў надпіс, зроблены на лістку канспекта. Чарнявая васёлая студэнтка толькі што прыкалола гэты лісток да дзвярэй аўдыторыі і цяпер па-змоўніцку ўсміхалася.

— Прабачце, — звярнулася да яе незнаёмы мужчына, — тут здаюць трэцякурснікі?

— А вы, мабыць, завочнік і таксама будзеце з намі здаваць? Там ужо дзве дзяўчыны-завочніцы ёсць, — хуценька загаварыла студэнтка. — Вы, значыць, трэці... лішні.

І не даючы яму нічога сказаць, зашаптала таямніча на самае вуха:

— Здаем мы не тут, а на чацвёртым паверсе... І гэта, — яна тыцнула пальцам у паперку, — каб збіць з тропу асістэнта. Ён хутка павінен прыйсці. Кажуць, усіх „засыпае". Хай пашукае, мо і не знойдзе! А вы, відаць, завочнік чацвёртага курса!

— На жаль, я ўсяго той асістэнт, які, кажуць, усіх „засыпае", — з усмешкай адказаў незнаёмец.

Джэма Шацкая

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Яна Сурэля і Юркі Рашчэнкі з бельскага беллідзея, Юркі Баены з Мокрага, Мікалая Хіліманюка з Мора і Марысі Гуральчук змяшчаем песню

ПРОЩАНИЕ

Стихи М. Исаковского, музыка Дм. и Дан. Покрасс

Дан приказ: ему — на запад,
Ей в другую сторону...
Уходили комсомольцы
На гражданскую войну.

Уходили, расставались,
Покидая тихий край.
„Ты мне что-нибудь, родная,
На прощанье пожелай..."

И родная отвечала:
„Я желаю всей душой,
Если смерти, то мгновенной,
Если раны, небольшой.

А всего сильней желаю
Я тебе, товарищ мой,
Чтоб со скорою победой
Возвратился ты домой".

Он пожал подруге руку,
Глянул в девичье лицо,
„А еще тебя прошу я:
Напиши мне письмецо".

„Но куда же напишу я?
Как я твой узнаю путь?"
„Всё равно, — сказал он тихо, —
Напиши... куда-нибудь!"

Дан приказ: ему — на запад,
Ей — в другую сторону...
Уходили комсомольцы
На гражданскую войну.

ГОРА АД РАСКОШЫ

Больш чым за сто ўладальнікаў замкаў і палацаў у ФРГ апынулася ў цяжкім становішчы. Утрымліваць такую раскошу стала цяжкавата, клёку, як гаворыцца ў народзе, не хапае.

„Асацыяцыя заходнегерманскіх замкаў" рэкламуе па ўсяму свету: „Купляйце замкі і палацы! Набывайце помнікі старажытнасці". Але пакупнікоў чамусьці не знаходзіцца. Не дапамог нават і „слёзны" зварот да „нафтавых шэйхаў" Блізкага Усходу. Не хочуць і яны набываць „старажытную архітэктуру".

Калі б гэта датычылася толькі ўладальнікаў асабістых замкаў і палацаў, то было б куды прасцей: ваша маёмасць — вы і думайце, што з ёю рабіць. Але ж у такім становішчы апынуліся і ўлады ФРГ. Не так даўно было аб'яўлена аб тым, што прадаюцца два замкі, якія належаць ураду. Паколькі пакупнікоў таксама не знайшлося, то было вырашана здаць замкі ў арэнду за сімвалічную плату: адна марка ў год... Але з агаворкаю: арандуючы абавязаны падтрымліваць замак у належным выглядзе. І на гэта ніхто не „клюе". А будынкі старэюць, разваліваюцца...

БЫВАЕ І ТАКОЕ

Стывенсан напісаў адну з першых кніг „Падарожжа з аслом" (нарысы аб Францыі). Пісьменнік тады падарожнічаў на асле. Рэцэнзія на гэтую кніжку ў выніку недагляду рэдакцыі выйшла пад загалоўкам: „Падарожжа асла".

Сёння буслы нясуць дзяцей проста да бабулек.